

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 d.
HIRDETÉSEK:
 4-hasábos postai sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitóléc sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 28. sz.
 TELEFON-SZÁM: 124.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, április 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérlek: A király Rákóczi emlékének.
- Arad közbiztonsága.
- A megyei tisztviselők fizetésrendezéséről meg-
 szavasták.
- Aradi vasutasek gyűlése.
- Rákóczi hamvait hazahozzák.
- Egy bárócsalád botránya.
- Pert-Arthur ostroma.
- Följelentés az aradi vágánygyár ellen.
- A vasutasek sztrájkja kitört.
- Jegyző és állomásfőnök.
- Lukácsin a királyhoz.
- Tárcs: Tortülők. Irta: Tömörkény István.

A király Rákóczi emlékének.

Arad, április 19.

Hogy a nemzeti követelések által okozott viharok lecsöndesedtek: a király teljesítette a minden nemzeti óhajoknak legjobban élő óhaját, minden magyarnak szíve vágyát.

A király elrendelte, hogy *II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek hamvai hazaszállíttassanak.* Az erre vonatkozó királyi kézirat a hivatalos lap holnapi számában fog megjelenni.

Évszázados, sötét előítéletből származó, sok keserűséget okozó hitet oszlat ezzel el a király. Azt a hitet, hogy a királyt, a legegységesebb magyar embert bizonyos tekintetek elválasztanak a nemzeti hagyományoktól. Ime: a király illően hódol Rákóczi Ferenc, a hallhatatlan szabadsághős emlékének, s megadja neki azt, a mi eddig nem lehetett része: hogy hamvai abban a földben nyugodjanak, a melyeknek szabadságáért küzdött.

Közel kétszáz éve, 1735. óta Konstantinápolyban, a galatai szerzetesek templomában nyugvó hamvait a nagy fejedelmnek tehát visszakapja a nemzet. A mikor ennek az elhatározásának öröme szívünket megdobbantja: nem a jövőbe nézünk, a lelkesedésnek ama végnélküli nemzeti processziójára, amelylyel Rákóczi hamvait a magyar földön fogadják. Hanem: a múltba. Nem a Rákóczi-kor dala időinek még most is fényben uszó emlékét nézzük. Hanem a rövid néhány hó előtt való napokra térünk vissza.

Az a jelenet jut az eszünkbe, amikor, végső veszedelmén a magyar parlament szabadság-jogainak, küszöbén a kétségbeesett végzetes testvérharcnak: fölállott Thaly Kálmán, akit a kuruc névvel tisztelt meg a nemzet rajongása. Bölcs szóval megmentette az országot attól a csapástól, a mit a küzdelem jelentett volna. Megszabadította a törvényhozást meddőségéből, a nemzetet zsibbasztó tétlenségéből. És Tisza István gróf férfiasan elfogadta a férfi-jobbot. Az ország sorsa ezen a történelmi pillanaton dőlt el.

Lehet: a királyi elhatározásnak ehhez a parlamenti jelenethez nincs köze. A nemzeti akarat megértéséből, uralkodói elhatározásból fakadt, és nem lehet pusztán úgy tekinteni, mint jutalmat Thaly Kálmánnak, Rákóczi fejedelem hivszolgájának. De nem tudunk szabadulni attól, hogy ebben a pillanatban, az öröm első hatása alatt az eszünkbe ne jusson.

Szebb cáfolata nem lehetett e királyi ténynél azoknak a panaszoknak, a me-

lyeket a katonai viták alatt hangoztattak itt-ott, hogy a királyt a nemzeti kérdések eiválasztják a magyaroktól. Van-e szebb nemzeti ügy ennél?

De érezzük e történelmi elhatározás méltatásakor, hogy az még betetőzésre szorul, a mely bizonyára nem fog elmaradni. A magyar törvények között van egy, a melyre pirulva gondol mindenki, a ki a törvények tiszteletére esküdött, vagy azt vallja. Ez az *1715. évi XL. törvény-cikk.* Ebben az országgyűlés törvénynyé iktatta, hogy Rákóczi és társai: „hazaárulók, a szabadság fölforgatói.” Ezt a törvényt meg kell semmisíteni. Nincs kétségünk benne, meg is fog az történni. A kinek hamvait a király hazahozatja, a nemzetnek adja: azt nem tekintheti senki hazaárulónak.

Azzal a tollal, a mely a Rákóczi hamvainak hazaszállítását elrendelő királyi végzést hozta: a magyar történelem egyik legszebb lapját írta meg Ferenc József.

Arad közbiztonsága.

Arad, április 19.

Furcsa kis statisztikát lehetne összeállítani azokból a számokból, a melyek azt bizonyítják, hogy Arad közbiztonsága tulajdonképpen koránt sem olyan jó, mint amilyen. Ez az állítás talán paradoxonnak látszik, de az alábbiakban befogjuk bizonyítani, hogy Arad közbiztonság tekintetében egész Magyarországnak a legelhanyagoltabb városa.

Tortülők.

Irta: Tömörkény István.

Íj, Tóth János az elmúlás szokásos körülményei között elhalt. János a tanyákon törvényesen született, törvényesen házasodott s tüdőbetegesen halt meg. Bármilyen jó is kint a levegő, azért ezen betegség is megöhlajtja a maga halottait. János már régtől fogva tudta, hogy az egészsége nincsen rendben s nem egyszer mondta az asszonynak:

— Meglásd, nemsokára itt hagylak egymagadra a gyerekekkel.

Az asszony vigasztalta, hogy ez nem így van, ne legyen ilyesmire gondja, mert úgy is hiábavaló a beszéd. Nem mindig van az asszonyoknak igazuk, de most csakugyan az volt, mert nem hagyta itt őt ifju Tóth János, hanem ő hagyta itt Jánost egymagára a gyerekekkel még tavaly, meghalván ugyanis. Így van ez. János volt a halálra teremtve, míg amannak semmi baja sem mutatkozott, mégis János temette el amazt most egy esztendeje s ő maga csak az idén ment utána. Így bizonyára még nehezebb volt a távozás, mert a gyerekek a teljes árvaságra jutottak. Azonban már mindegy, sok mindonféle dolgon lehetne változtatni, de a halálon nem.

Nincsen ennek most már más módja, mint tudtul adni az esetet öreg Tóth Jánosnak, az-

után a testvéreknek, sógoroknak és ezen hirdásból semmi áron sem felejtendők ki a komák sem. A komák, mint a gyermekek keresztapja, fontos és tekintélyes tényezők minden esetben, legkülönösebben pedig ott, ahol árvaságok történtek. A koma ilyenkor mint gyámforma lép elő, gondoskodását teszi minden olyan ügyben, amely a keresztfiára, lányára vonatkozik. A törvény szerint ugyan ehhez semmi jussa nincsen, de a tanyák népsinálta törvénye sokkal régiebb emennél s nem a jogot keresi, hanem a szokást.

Izenni kell. E munka végzésére több gyalogos ember indul utnak, míg másfelé kocsin haladnak, aminek okát a nagy távolságokban lehet megtalálni. Egy sógor a esornai kapitányságban lakik, egy koma az átokházi puszta-szélben, más sógor pedig im, le egészen arra a Nagy-Széksóstó felé. S a többi im mind így szerte-széljé, mert lehetetlenség az, hogy valamennyien egy helyben legyünk. Ez izenetvivők mindenkinek tudtul adják, hogy megtörtént a halál s hogy mikor lesz a temetés.

A temetés módja odakint más, mint a városokon. Nem mindenki megy el a halottas házhoz, mert az messze van. Ellenben odavárik a halottat a tanyavilág központjába, ahol a hatóság életet élő emberek élnek. Ott mindenféle hivatalosak egy esomóban laknak. Ott a pusztai kapitány háza is, aki egyuttal a királyi anyakönyvet vezeti. Ott lakik a pap is, továbbá

a kántor, ott van a templom a narangokkal, végezetül ott a temető. Van ott továbbá tanító is, orvos, patika, meg bába, szóval mindazon dolog, ami a születéstől a halálig való életben szükséges. Ennek a helynek a hivatalos neve: külkerületi közigazgatási központ — mivelhogy azért hivatal a hivatal, hogy bizonyos dolgoknak kitekerje a nyakát. Ide, a legszebb és legmagyarosabb tájnek világába beleerőszkölödött egy olyan szó, amely a népnyelvben nincs meg s egyébként is mondvánálit. A dombot például, amelyen a templomuk áll, azelőtt kenyérvári halomnak nevezték: mindenestre szép és régi név, de már eltűnt, csak az öregek ismerik, helyét elfoglalta a központ, amit hálából némelyek köpszpontnak mondanak.

Nagy és tágas térség van ott a kenyérvári halom aljában, ott kocsival, lóval táborokat lehet ütni. Noha valóságban vannak táborok. Különösen így tavaszi időtájban, mikor sok a halott s nagy tizedeléseket visz véghez a gyerekek között a kaszás. Hát a különböző komák és sógorok, atyafiságok és rokonok a kocsikon erre a helyre érkeznek. Egy kocsin ott a halott is, koporsóban és fejféval. Azt meg ép a városról kellett hozni messzünnen, de azért csak elhozzák, manap már koporsó nélkül senkit sem temetnek. Régente ez nem mindig volt így, a fában szegény vidéken a koporsó nélkül való temetés szokása hosszú ideig fennmaradt. A té-

Tagadhatatlan tény, hogy úgy az intelligencia, mint a kereskedelem és ipar terén az egész Délvidéken nincs egyetlen város sem, a melyvel Arad fel nem vehetné a versenyt. Statisztikailag bizonyított dolog az is, hogy minél fejlettebb valamely város ipara, kereskedelme és intelligenciája, annál gyakrabban fordulnak elő ott betörések, lopások és más ilyen bűntettek, a melyek az állati erőn felül bizonyos ravaszságot, hogy ne mondjuk: gondolkozási képességet kívánnak. Miután pedig az alkalom szüli a gazembert és miután egy gazdag és kereskedelmileg fejlett városban ez az alkalom a legbővebben kínálkozik, fel lehet állítani azt a tételt, hogy Aradon jó talaja van az idegen vagyon eltulajdonításával foglalkozó uraknak. Ez azonban csak a belvárosra szól. A külvárosban, a hol csekélyebb az intelligens elem száma, és a hol nagyobb gazdasági értékek nem igen fordulnak elő, — a külvárosban már a durvább fajta bűntettek találhatnak kellő talajra. Rablótámadás, gyilkos merényletek, szóval elvadultságot és nyerséret feltételező bűntettek rendszeren nagyvárosok külhatárában burjánzanak. Aradon pedig a belvároshoz hatalmas terjedelmű külváros és külhatár csatlakozik.

Nézzük most már, hogy a közbiztonság védelmére mily eszközeink vannak? Van hetvenhét rendőrnek és hat detektívünk: összesen nyolcvanhárom ember. Ebből a nyolcvanhárom emberből hetvenhét ugyszólván egyedül arra ügyel, hogy rendháborítás, csendzavarás, köztisztaság elleni és más rendőri kihágás ne történjék. Csupán a rendőrség bűnügyi osztályának hat detektívje ügyel a személy- és vagyonbiztonságra. Ami csak a személy és vagyonbiztonság ellen történik, az mind a bűnügyi osztály hatásköre. Eszerint a város 11261 hektárt tevő területén hat ember ügyel, hogy az utcán ki ne fosszanak bennünket. Egy-egy detektívnek csekélyke 1876 hektár területre, és 9377 emberre kell ügyelnie. De mondjuk, hogy az egész rendőrlétszám egyaránt teljesít bűnügyi és rendészeti szolgálatot: akkor is körülbelül 136 hektárt kell őriznie egy embernek.

Ez a pár szám azonban még nem világítja meg alaposan a helyzetet. A rendőrség bűnügyi osztálya idegen városbeli megkeresések alapján nyomozásokat is teljesít. Mióta a bűnügyi osztály Aradon megalakult, vagyis 1900. augusztusa óta 8657 esetben teljesített bűnügyi nyomozást a hat detektív. Emellett az osztály vezetőségét terheli a bűnügyi nyilvántartás, amelynek széleskörűségét mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy három esztendő alatt háromezerhatszáz notárius bűnös fényképét szerezte be és 1800 hasonló szabásu emberről vezet törzslapot. A nyilvántartás természetesen minden nap több és több dolgot ad, s emellett négy-öt évenként az egészet át kell dolgozni.

Ez a dolgok állása. Aktuális lett pedig ezeknek az elmondása, mert hiszen a város főkapitánya most akarja emeltetni a rendőrség létszámát. Tíz közlegény és három kerületi biztos számára akar állást adni. Hogy mennyire jogosult ez a törekvés, azt a fenti számok ékesszólóan bizonyítják. Van azonban ennek a létszám-emelési kérelemnek egy bökkenője is, egy icike picike bökkenője, amely azonban megérdemli, hogy foglalkozzunk vele egy kissé. Ez a bökkenő az, hogy a létszám-emelésnél tökéletesen megfeleltek arról, hogy valamiképp könnyítsenek a rendőrség legfontosabb tényezőjének, a bűnügyi osztálynak terhein. Pedig hát sokkal fontosabb az, hogy a város polgárainak a vagyona és élete teljes biztonságban legyen, mint az, hogy X. ur ne ordítson az utcán, ha a polgártársak alszanak. Ha az itali pálya kedvelői két korona pénzbírsággal büntethető kihágást művelnek, ha jókedvű alakok betörnek az egymás orrára, ha valaki nem jelenti be a lakását, ha egy éjjeli mulatóhelyen botrány történik, ha a szobacica megszökik a nagyságjától; mindezek a rendőri hatáskörbe tartozó események valamiképpel kisebb jelentőségűek, mint az, hogy Arad ne legyen a rovott egyének Eldorádója, és hogy ne garázdálkodhassanak itt szabadon a rendőri műnyelven közártalmunk nevezett emberek, a zsebtolvajtól fölfelé. Ennek a feladatnak a megoldá-

sa pedig főleg a rendőrség bűnügyi osztályát terheli.

Nem panaszkodhatunk: a feladatnak mindeddig derekasan megfelelt ez az osztály, ami főleg az ambiciózus vezetőség érdeme. Mi lesz azonban, ha a tulhajtott munka folytán előbb-utóbb beáll az elpetyhülés, a reakció, amelynek a törvényszerűség szerint be kell állania? Hiszen a detektívkar két tagja értesülésünk szerint máris közel van hozzá, hogy hosszabb ideig ne tehessen szolgálatot. Az ember utóvégre csak ember, még ha rendőr is, és a város közönségének figyelembe kellene venni, hogy a lehetségesnél többet nem szabad kívánni. Arad lakossága évenként ezer emberrel szaporodik; világos, hogy ezzel arányosan kell szaporodniok a közbiztonság eszközeinek is. Ime, Nagyváradon, amelynek lakossága hatezer emberrel kevesebb, mint Aradé, a bűnügyi osztálynak négygyel nagyobb a létszáma, mint a mienké. Kassa tizenötezer lakossal kevesebbet számlál, mint Arad, de két emberrel többet alkalmaz rendőrsége bűnügyi osztályában, mint mi. Szeged 12, Debrecen 15 emberrel többet fizet a bűnügyi osztályban, mint Arad. Hol van itt az arány?

Mikor a rendőrség létszámfölemeléséről esik szó, nem szabad elfeledkeznie a városnak a detektívkar szaporításáról sem. Valószínű ugyan, hogy lesznek e tervnek ellenzői is, kik a pótdó mumusával mindannyiszor előhozakodnak, ahányszor kiadással járó intézkedésről van szó. De hát pótdó ide, pótdó oda: ha a város például a jelenleg is paragon levő Mittelmann-féle telekért nyolcvanezer koronát adhatott ki; ha ilyen improduktív befektetésekre van a városnak pénze, akkor kell, hogy legyen pénze arra is, hogy három-négy új detektívnek megfizesse azt a nyomoruságos harminc-negyven forint havi fizetést, amiért ezek az emberek a polgároknak és a városatyáknak, (hangsúlyozzuk: a városatyáknak) élet és vagyonbiztonságát szolgálják.

Ha tehát maga a főkapitány ur nem kéréne a polgári rendőrök létszámának fel-emelését: kérje, illetve rendelje el azt maga a város közönsége. Mert hangsúly-

len ugyanezen a vidéken, csak valamivel kijebb a puszták felé, a Kartyáserdő sarkán dolgoztattván, újabbkori temetőre találtam, tizivel feküdtek benne a halottak szép sorjában, de koporsója egynek sem volt, még elkorhadt darabjának sem akadt nyoma.

Bár mindez nem tartozik ide. Itt most más a teendő és amit tenni kell, azt már végezi az öreg Tóth János. Előbb a pusztai kapitányhoz megy, a halottját bejelenti, azután a plébánoshoz. Ez mind olyan dolog, hogy pénzzel jár, mivelhogy itt is, ott is valami fizetséget kell tenni. S ezután következik a kántor, akivel részletes tárgyalást folytat a bucsuztatás felől. Illeendő, hogy a kántor a halott nevében szóljon minden sógorhoz, komához, a szülőkhöz és az árvákhoz e napon, amidőn utolsó útjára megy. A kántorral különben meg nem elégedve O. eg Tóth István, mert már többször tett halottjai fölött éneklet: ahol sok a fiu, leány még több az unoka, ott a halál nem ismeretlen vendég, belátogat olykor a tanyákba, hogy az élőkől a maga részét elvigye.

— Hát tudja, kántor ur, csak szívrehatóan — végzi a beszédet az öreg és a bankópapírost az asztalra teszi.

Nemsokára kijön a plébánlából a tisztelendő. A halottal kocsli a templom ajtaja előtt áll s megkezdődik a szertartás. A kántor szívrehatóan énekel, hangja szétfut a tájon a zöld mezők fölött a messze bólogató jegenyéig. Még a bucsuzás az énekben mindenkitől és sirva fa-

kadnak az asszonyok. Most egyik, most másik kerül sorra, névszerint említettven. Szomorú az, mikor így egy halott emlegeti az embert.

A kocsli azután a temető felé megindul. A pap is megy, a kántor is és mind a temetésre gyűlt nép, továbbá gyerekek templomi lobogókat visznek. A haranglábakhoz fölzalad egy legényforma gyerek, a tanyák bo'ondja ez, akit semmi másra használni nem lehet, de a harangkötelek húzásában nagy gyönyörűsége telik. Csengenek és kognak mind, bár hi-zen nincs is valami sok belőlük. A temető pedig nincsen messze, nem sok idő alatt odaérnek. A nagy Tóth Jánost letették közanyánk ölébe, az emberek, asszonyok széjjel tekintenek még egy kicsit a temetőben, kiki halottját megkeresi és a keresztjét megigazítja, ha nem jói állana. Így csak szórványosan, külön-külön érkezve vissza a kocsikhoz, mint akinek csak egy halottja van, hamarább jöhet, ellenben több sir föltekintésére több idő kívántatik. Csendesen és hallgatag mennek a táborba, a kalapokról és sapkákról busan lengenek a gyászfátyolok, Oreg Tóth János a lohoz támaszkodva, lehajlott fejjel a földet nézi. Mások is a kocsik körül csendben elfoglalatostkodnak, az asszonyok benéznek a templomba.

Mikor azonban már minden dolgok elintéződtek volna s a had együtt van, Oreg Tóth János a kocsija fűrhécére állván, a szérából különféle tárgyakat szedeget elő. Első sorban pokrócot és nagykendőket, amiket asszonyi se-

gítséggel a mező fűvére gondosan leterit. Azután kulacsok következnek, rendes szíjjas kulacsok, továbbá a kocsira való cserépbutykos, mikben pálinka tartózkodik. Ezután most már a kocsiderékba rakott széna rejtkeiből üvegek kerülnek ki, jó hosszú nyakkal, mert a pohár nélküli való itatás ezekből alkalmasabb, mivelhogy nem kluttyog, mint a rövidnyaku. Majd a kenyerek jönnek, jó és terjedelmes kenyerek, három darab. Legvégül az ételeket adja ki a kocsiderék. Ezek közt van hus is, mint oldalas, meg csülökfélé, ez azonban csak újabb szokás. A halotti tor valóságos étele a torturó, a tehéntejből készült savanyu enniváló.

Mindezen holmik szép és rendes helyet keresnek maguknak a kiterített nagykendőkön. Mikor helyét valamennyi elfoglalta, Oreg Tóth János széjjel szól a kocsik között:

— Gyerünk no, emberek...

A halott tora az, ami most végbe megy a szabad mezőn, kocsitábor közepén. Sajátságos és az ősidőkre elmékeztető dolog: a halottat a földbe letették s mielőtt a földi utra tovább indulnának, torát ott a sir közelén megülik s pár vitám órával adóznak a halott emlékének. Mert két órahosszáig ugyancsak eltart a tor. Lassan gyűlnek a földre terített szital köré; gyermek mint nyilvánvalóan egy sincs közöttük. Leülnek a nagykendők körül, azaz hogy csak kuporognak, mert szék nincsen. A kalapokat leveszik, a sapkákat lehúzzák a koponyákról, sapkában egyedül Oreg Tóth János és egy fel-

lyozzuk: a közrend, a köztisztaság, a közegészség, a csend és a polgárok közötti béke mind nagyon szép dolgok, de mindenekelőtt szép és fontos dolog a polgárság bőrének az épsége. Hat detektiv pedig, különösen, ha kettő beteg közülök, egy pedig fegyvergyakorlaton van: bajosan vigyázhat ötvenhatezer ember élet és vagyonbiztonságára.

§

A megyei tisztviselők fizetésrendezését megszavazták.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 19.

Odakünn a vasutasok dolga foglalkoztatta a kedélyeket, majd pedig Nessi Pál dr. felkereste az elnököt, hogy tőle a husárok drágulása dolgában napirend előtt való felszólalásra engedelmet kérjen, a mit meg is kapott. Az akadémikus félóra jóval elmúlt, a mikor Jakabffy Imre alelnök az ülést megnyitotta.

Az ülésen különben tárgyalta a megyei tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot, a melyet rövid vita után úgy általánosságban, mint a részleteknél megszavazott a Ház, csupán a néppárt szavazott a javaslatok ellen.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése április 19 én.

— Kezdeté d. e. 10 órakor. —

Elnök: Jakabffy Imre.

Baross Jusztin a gazdasági bizottság előadója benyújtja a bizottság jelentését a képviselőház tisztviselőinek fizetésrendezése dolgában.

(A hus drágulása.)

Nessi Pál a husárok drágulása dolgában szólal fel napirend előtt. Rámutatott arra a körülményre, hogy a főváros élelmezése az utóbbi időben az egész vonalon megdrágult. A marhahús 14—40 fillérrel, a disznóhús 40 fillérrel drágult meg különként. Az élelmezés ára azóta mutat emelkedést, a mióta a vásárcsarnokokat felállították. De a tejszövetkezetek felállítására is drágítja a husárat. Konstatálja, hogy sehol a kontinensen nem uralkodik oly drágaság, mint Budapesten. Baj az, hogy a fővárosnak élelmezési politikája éppenséggel nincsen. Mit használ az, ha a tisztviselők fizetését valamelyest emelik, ugyanakkor az élelmi cikkek magas áremelkedést mutatnak. Közvetlen ta-

pasztalátokat szerzett, hogy a hus árai mennyire szöktek fel. A borjunus ára kilogrammonként 2 kor. 40 fillér, a rostélyossé 88 krajcár, a disznóhúsé 1 frt 20 kr. Nem okolja a mérsárolt a husárok drágulásáért, hanem a rendszert. Kéri a kormányt, hogy befolyását kellő módon érvényesítse. (Helyeslés a baloldalon.)

Tisza István gróf kormányelnök rámutat Nessi Pálnak arra a kiszólására, hogy a szövetségek okozták a husárok drágulását. Ez kardinális tévedés és csak akaratlan elszórláson alapul. Egyetemben a delog részleteibe belebocsátkozni nem akar. Hangsúlyozza, hogy a főváros élelmezése rendkívül fontos dolog, de a város autonóm jogkörébe tartozik. De lefolyást gyakorolhat rá a kormány és a társadalom, és amennyire az a kormánytól függ, az megfogja tenni kötelességét. (Helyeslés a jobboldalon.)

Messi Pál félreértett szavait igazította helyre.

(A megyei tisztviselők.)

Ezzel azután napirendre tért át a Ház, a vármegyei tisztviselők fizetésének szabályozásáról szóló javaslat tárgyalására.

Szalay Lászlót illette meg a zárszó határozati javaslata alapján. Ismételtén kéri a szolgálati pragmatikát, a fgyelmi eljárás reformját, a nyugdíjalap megerősítését, és a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városi tisztviselők fizetésrendezése tárgyában még ez év végéig törvényjavaslatot terjesszen be a kormány.

Tisza István gróf hivatkozik tegnapi kijelentésére, melynek alapján a határozati javaslatot nem fogadhatja el, mert záros határidőt nem tűzhet ki a városi tisztviselők fizetésrendezésére, és ellene van annak is, hogy a közigazgatási tisztviselők oly nagy függetlenségre tegyenek szert, mint a bírák.

Buázth Ferenc is elfogadásra ajánlja határozati javaslatát, mely a létminium adómentességét sürgeti.

(Szavazás.)

Elnök: Több határozati javaslat nem lévén, felakarja tenni a kérdéseket a javaslatnak általánosságban való elfogadására.

Kubik Béla: A Ház nem határozatképes!

Elnök: Elrendeli a megszámlálást, konstatálja, hogy a Ház nem határozatképes (95-en voltak jelen) és az ülést negyedóra felülg-szti. S ünet után elnök megnyitotta az ülést.

Kubik Béla: Kéri a Ház határozatképeségének megállapítását.

Elnök: Elrendeli a megszámlálást és konstatálja a Ház határozatképességét.

Ezután a szavazást ejtették meg, a Ház többsége általánosságban elfogadta. Ellene csupán a néppárt szavazott.

A részletes tárgyalásra térlek át.

Szalay László: A címet kifogásolta, hogy a javaslat vármegyei alkalmazottakról szól, e helyett külön kellene említeni a tisztviselőket és szolgákat.

Tisza István gróf megtartja a javaslat eredeti címét, melyet a többség el is fogad.

(A megyei orvosok.)

Batthyáry Tivadar gróf, kifogásolja, hogy a megyei főorvos a VIII. osztályba van besorozva a VII. osztály helyett. Indítványt is ad be ily értelemben. Ha nem fogadják el, akkor csináják meg a dolgot úgy, hogy tizenöt évi szolgálat után átlép a VII-ik osztályba.

Szederkényi Nándor: Pártolja Batthyányi indítványát, ezenfelül indítványozza, hogy a főszolgabírák mindjárt a VII-ik osztályba soroztassanak. A megyei főorvosok nem érnek rá a magánpraxisra. (Felkiáltások jobbról: De-hogy nem!)

Szederkényi Nándor: Én fogadást ajánlok, hogy nincs ideje. (Derűtség. Felkiáltások jobbról: Ne fogadjon, mert elveszti!) És mert magánpraxisuk nincs, fizetésüket magasabb osztályba kell sorozni.

Szalay László és Csernoch János magukéva teszik Szederkényi indítványát.

Tisza István gróf az indítványok elvetését javasolja. Szakítsunk azzal a felfogással, hogy a fizetési osztály egyszersmind rangfokozatot is jelent. Ez téves. Az ügyészek és orvosok dolgában az volt az irányadó, a mikor őket a fizetési fokokba beosztotta, hogy állásaikból kifolyólag mellékjövödelmük is van. Az a körülmény, hogy valakit megyei orvosná tesznek meg, fokozza az iránta való bizalmat, és ez természetesen növeli a megyei orvosok praxisát, a mi szép mellékjövödelmellel jár.

A 10. § nál, a mely arról szól, hogy a vármegyei tisztviselők törvényének életbeléptetése után a megyék a nyugdíjba beszámítható pótlékokat nem adhatnak, Tisza István gróf minisztereinek módosítást nyújtott be, a mely szerint különös méltánylást érdemlő esetekben a megye jogosítva van saját pénzéből, a belügyminiszter jóváhagyásával ily pótlékokat adni.

A Ház a szakaszt a minisztereinek módosításával megszavazta.

(A törvényjavaslatot megszavazzák.)

A 15 §-nál

Polónyi Géza ismét a fölemelt fizetés lefoglalhatatlanságát hozta föl, s határozati javaslatot nyújtott be, a mely szerint az igazságügy-miniszter e tekintetben novelláris intézkedésre utasítassék.

Tisza István gróf megmaradt tegnapi álláspontjánál. Azon, a ki nem tud fizetni, nem segítünk, ha ideig-óráig tűrhetővé tesszük a helyzetét. Ezt csak olcsóbb hitelre való szervezkedéssel lehet orvosolni. A behajthatatlanság rosszul hatna a tisztviselők presztizsére.

nőtt fia, Toth Mihály vannak, akik nem ülnek le az étel mellé, hanem állva maradnak a vendég látogazda munkájában és kicálják sorra a tortilókat. Nagy karajok szegődnek a kenyerekből; mert az emberek szegnek az asszonyoknak is, mivel, hogy az asszonyoknál nincsen bicska. A bolond fiúnak, aki a harangokat huzta, nagy karój kenyeret vágnak, rá nagy darab jubturót tesznek s így boldogan ellátván, utnak eresztik.

Az ok, amelynél fogva a tort így a mezőn kocsikkal és lovakkal táborozva ülik meg, ismét csak a nagy távolságokban rejlik. Az körülbelül lehetlenség, hogy a tortiló rokonság és atyafiság a halottas házhoz eimenjen, mert akkor aznap haza nem kerül. Így is, bár dél előtt van a temetés, csak estére van elő.

Erről is lehetne akár egy külön értekezést írni, erről az elő-ről. A régi legenda az öreg római bácsik urbsáról benne szépen előadódik. Mert ez a kintvaló nép (valami negyvenezer lélek) soha nem nevez mást hazának, csak a szülővárosát, amelyből kiszármazott. Ha azt mondja, hogy: haza megyek, akkor azt mondja, hogy: a városba megyek. Ha ellenben bárhonnán a tanyája felé megy, akkor azt mondja: megyek elő. Kérdezd meg a lánytól a tanyaudvarban: Hát az apád merre van? — azt mondja rá: Oda van elő — ami anyit jelent, bent van a tanyaházban.

Bár ezen furcsaságok sem tartoznak ide, ebbe a torba, a hol most az a baj adta elő ma-

gát, hogy elfogyott a bor. Az ételt mind megették, az elég is volt, de italban még nyújtanak némiképp panaszukat az öregebb emberek. Ennél fogva a négy legidősebb felkerekedik a gyepről és a korcsmába mennek, mert olyan is van. (Nem egy van itt, mint szögény hejjön.) Ott aztán Öreg Tóth János két félliter parancsol. A másik azt mondja erre — némi pálinka lévén az agyukban — hogy nem elég két félliter, hanem hozzanak egy egész litert. Ebből aztán nagy neveltségek támadnak, mikor rájönnek, hogy hiszen nini — egy a kuckó a kemencével.

A vénnek már úgy lehetlően jókedvben vannak és a korcsma ivószobájában egyre másra következik a beszéd. Egy öreg sógor igen csak mondja:

— Ha tizezer pengő járna is velem, akkor sem vállalnám el a más fiát nevelésbe. Mert aká-hogy nevelöm, mindig azt mondják rulliam, hogy mostohán nevelöm...

Vén, aki bolint rá. Más meg hallgat. Uram Isten, hát ifju Tóth János szeretteivel mi lenne, ha senki sem váltálná? Az idő ezen beszédben telik s néhány öregasszony, elunván odakint az ácsorgást, bejön az emberekért. Győrünk már elő hé! A hék azonban azt mondják a korcsmárosnak, hogy adjon még két félliter bort, — azaz, hogy jól körültekintve a dolgokat, inkább egy litert adna, — bár amugy valójában csakugyan egy a kuckó a kemencével... hejnye, hejnye csakugyan bolond ez a

kocsmáros, látszik a fejállásán... Mihály sógor, kend tette be a gsrast, hát kend beszéjen.

Hát Mihály sógor már úgy körülbelül bele is akarna fogni a beszédbe, mert a sipkát föltölte a fejére, azonban azt mondja egy öreg asszony, állván az asztal mellett fekete kékfestő ruhában:

— Győrünk elő, mert nincs holdvilág...

Jelentvén ezáltal, hogy napszállat előtt otthon kell lenni, mert a sötétben nincs út. És Mihály sógor a beszédbe kezd.

— Asszonybarátom — mondja az ellágyult ember — asszonybarátom, ünnepe van mámma...

Az asszonybarát feleli:

— Ünnepe volt, mig a testet letettük, ameddig a tort üttük. De már az ünnepe elmúlt, hiszen kend, aztán győrünk elő.

Mihály kissé vonogatja a vállát, de azután kiveti a kocsmárosnak a pénzt.

— No emberek — mondja figyelmeztetésül — aki nem szereti a kocsit, az majd gyalog lábálhatja a homokot.

De a többi okvetlen nem sokat ad a beszédre, a pipaszárak igen mozognak a kezükben mint a gesztikuláció alkalmas eszközei. Mihály sógor tehát asszonybarátjával távozásnak indul, de még a küszööről visszaszól.

— Ha a tenyereden hordod is az árvákat, csak úgy ver rólad a szó, hogy mostohán neveled...

A Ház a szakaszt eredeti szövegében fogadta el.

Ezzel a törvényjavaslatot *rezeleteiben is elfogadták és letárgyalták.*

(A holnapi napirend.)

A holnapi ülés napirendjére a községi és körjegyzők illetményeinek rendezéséről szóló törvényjavaslatot, Rakovszky István indítványát, a ma elfogadott törvényjavaslat harmadszori olvasását, végül Nyiri és Tallián miniszterek interpellációs válaszait tüzték ki.

Aradi vasutasok gyűlése.

(Az országos nagygyűlés betiltása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Az aradi máv. üzletvezetőség körletéhez tartozó tisztviselők körében alakult helyi bizottság ma váratlanul ismét összeült tanácskozássra, hogy a tegnapi mára megváltozott helyzetről tanácskozzék. A mai gyűlést az tettes szükségessé, hogy az országnak majd minden részéből érkeztek tudósítások és kérdezősködések a holnapra, április hó 20-ára tervezett országos nagygyűlés iránt. A tegnapi értekezlet ugyan már kimondotta, hogy a nagygyűlésen, miután annak magatartásától eredményt nem vár, *nem vesz részt.* Mégis, miután ebben a kérdésben igen sok oldalról kérdést intéztek az aradi bizottsághoz, Chirke Vilmos elnök újból összehívta a bizottságot, hogy a bizottság határozatát újból provokálja.

A gyűlés folyamán azonban, mialatt az országos nagygyűlésen való részvétel fölött tanácskoztak, megérkezett Budapestről a központi vezetőség távirati értesítése, hogy a tervezett nagygyűlésre *megtagadják az engedélyt.* Ennek következtében tárgytalanná vált a további határozathozatal.

Ezek történtek a gyűlésen. A vonalakon ezalatt azonban sokkal érdekesebb események történtek. A *mozdonyvezetők* ugyanis, a kik rendkívül el vannak keseredve, az aradi állomáson már ma megkezdték a *sztrájk elömlékelatait.* Megirtuk már tegnap, hogy a mozdonyvezetők, a kik semmit sem akarnak várni, és szóba sem akarnak állni azokkal, kik békés megegyezést hirdetnek, a sztrájknak azt a különös nemét kezdik meg, hogy szigorosan ragaszkodnak a szolgálati utasításhoz, miáltal elérjük, hogy a vasúti közlekedés néhány nap alatt a rövidesen beálló nagy forgalmi zavarok miatt végleg megakad. Ha azonban a pénzügyi bizottság nem tenne kedvező változtatást a javaslaton, akkor mindjárt másnap az ultima rációhoz nyulnak és proklamálják a *nyílt sztrájkot,* mit úgy visznek véghez, hogy egyetlen *mozdonyt sem fognak elindítani.*

• A mai értekezlet lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

Chirke Vilmos elnök megnyitja az értekezletet, s megindokolja, hogy miért kellett ma is ülést tartani. Elmondja, hogy felszerelték Barabás Béla országgyűlési képviselőt a fizetésrendezésre vonatkozó kimutatásokkal és információkkal. Ezután rátér arra, hogy a viszonyok tegnapi mára az aradiakra nézve kellemetlenül változtak. Az aradiak ugyanis azt határozták, hogy igazukat a saját erejükből kiküzdik. Az volt a megállapodás, hogy a vezetés a szombathelyi üzletvezetőségé, illetve az ottani bizottság elnökéé, Földessy Odóné. Az aradiak tartották magukat ehhez a megállapodáshoz. Most azonban odavátoztak a viszonyok, hogy minden kerületi bizottság másként határoz.

Ő magánaton értesült arról, hogy holnap Budapesten országos nagygyűlés lesz, de mint elnök, hivatalosan meghívást erre még nem kapott. • ismételtén sürgőnyözt Budapestre Földessynek, aki tegnap adott is választ, még pedig azt, hogy a központi vezetőséghez tartásuk magukat. Ebből azt következnék, hogy a

budapesti központ mindenről értesítse a kerületi bizottságokat, de mindez nem történt. Harminchat óra óta Budapestről semmi értesítést nem kapott a holnapi nagygyűlés dolgában. Arról értesült, hogy Szegedről mintegy négyszázan mennek fel Budapestre. Azt azonban ők is vallják, hogy sem meghívást nem kaptak, sem azt nem tudják még, hogy hol és merre lesz a nagygyűlés. A szegediek elhatározása azonban nem lehet mérvadó az aradiakra nézve. Táviratot küldtek a zágrábiak is, akik szintén felmennek Budapestre és hívják az aradiakat. Majd annak a nézetének ad kifejezést, hogy kiki csak oda menjen, ahová meg van hívva.

Ezután az elérzékenyülés hangján így folytatta Chirke elnök:

— Mért vállaltam el az elnökséget? Mert nincs mit vesztenem. Mindegy nekem, akár ma nyugdíjaznak, akár holnap. Én a magam részéről azt tartom, hogy nem megyek föl. Önök tegyenek úgy, amint jónak látják.

Gábor állomás-felvigyázó azt indítványozza, hogy lépjenek még a délután folyamán telefonösszeköttetésbe Földessy elnökkel és küldjék ki egy szűkebb körű bizottságot, mely huszonegy órai szabadságot és szabadjegyet kérjen az üzletvezetőtől.

Chirke elnök hivatalosan bejelenti, hogy *sem szabadságot, sem szabadjegyet erre a célra nem fognak kapni.*

Radnai Simon fűtőházi mérnök szintén hozzászólt a kérdéshez. Hit napig Budapesten tartózkodott a bizottság megbízásából, hogy egy megalakítandó országos vasutas-szövetség alapszabálytervezetének kidolgozásánál közreműködjen. Mikor az elkészült tervezetet egy küldöttség az elnökgazdához benyújtotta, az igazgató azt mondotta, hogy szombaton egy törvényjavaslatot fog a kormány a képviselőházhoz benyújtani, mely mindenkit ki fog elégiteni. Ők erre elmentek a képviselőházban, megszerezték a törvényjavaslatot, de megvoltak döbbenve. Nem tudták hamarjában, hogy mitévők legyenek. Senki mástól nem kérhettek tanácsot, mint a saját lelkiismeretüktől. Segítségül hívták a budapesti három egyesült kerület főnökeit. Akkor fogalmazott meg bennük az eszme, hogy a képviselőházhoz feliratot intéznek. Ezt a kérvényt ma be is nyújtották a Házhoz. A második feladat volt segítség és támogatást kérni a képviselőktől. Elhatározták azt is, hogy a kereskedelmi miniszterhez és a miniszterelnökhöz járulnak és kérik a kérelmek újabb megvizsgálását. Ugy értesült azonban, hogy a kereskedelemügyi miniszter *nem is fogadta a küldöttséget.* A támogatást különben Barabás Béla a maga részéről kilátásba helyezte. Ő azt hiszi, hogy a képviselők ügyüket védelmükbe fogják venni a pénzügyi bizottság előtt. Olyan hiba történt azonban, mely esetleg elronthatja az egész ügyet. A kerületek ugyanis összevissza határoznak, semmi cél, semmi rendszert nincs kitűzve. Azt kérde, hogy a sok kérvényezés után mit is használhatna az országos nagygyűlés. A vezetőség iránt nincs ok a panaszra. Ők mindent megtesznek az ügy érdekében.

Chirke Vilmos ekkor félbeszakította a szónokot, mert távirat érkezett a budapesti központtól. A távirat így szól:

Chirke

Arad.

Mostanig jártunk ülésengedély ki-
eszközlésében eredménytelenül, *minden
ülésezés betiltva,* kérve kérjük alkalmazottakat lebeszélni országos ülésre való feljöveteleiről, nehogy tilalom megszegői szerencsétlenségbe döntessenek. Pénzügyi bizottság tagjait törekszünk informálni. Állandó készenlétben vagyunk.

Justh, Földessy.

Chirke elnök erre ajánlja, hogy vegyék ezt tudomásul. (Helyeslés.)

Radnai folytatja beszédét, kijelenti, hogy mindaddig, míg a pénzügyi bizottság tárgyalását be nem fejezik, okuk van a reményre, hogy a sérelmek orvoslást fognak nyerni. Azt indítványozza, hogy míg a pénzügyi bizottság munkálatait be nem fejezte, várjanak nyugalmasan.

Adler Samu mérnök kéri, hogy a szegediek bírálatát, melyet Chirke elnök fölött gyakoroltak, utasítsák vissza és térjenek napirendre.

Polyánszky Titusz hivatalnok nem tartja ezt elegendőnek, indítványozza, hogy az értekezlet szavazzon az elnöknek bizalmat. (Eljenzés.)

Chirke elnök felolvassa a délelőtt a miskolci, debreceni, szegedi, kolozsvári és petrozsényi bizottságoktól érkezett táviratokat, melyekben a továbbiakra utmutatást kérnek.

Ezután Gersi József hivatalnok egy írásbeli indítványát olvasta fel Vas István dr. jegyző, melyben a bizottság két tagjának, Radnai mérnök és Vajda Lajos hivatalnoknak eljárása fölött rosszalását kéri kifejezni, mert szerinte a vezetett bizottsági tagok megakarnak alkudni a felsőbbbséggel.

Radnai Simon nyomban reflektál a vádakra és azok alaptalanságát kimutatta.

Pető Tivadar mozdonyvezető igen szépen megokolt beszédben mutat rá a mozdonyvezetők elégtelenségének kuforrásaira, majd bizalmat kér szavazni Radnainak és Vajdának.

Chirke Vilmos ezután bejelenti, hogy hét helyi bizottsághoz sürgőnyt menesztett avval a tartalommal, hogy az országos gyűlést betiltották.

Ezután Radnai Simon számolt be budapesti kiküldetéséről és főbb vonásokban vázolta a tervezett szövetség alapszabálytervezetét. Ezután a gyűlés az elnökség öltetésével véget ért.

Egy bárócsalád botránya.

(Nugent báró és a felesége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Az utóbbi hetekben majd mindennap szó esett az agg hetvenéves Nugent báróról, aki hónapok előtt eltűnt Budapestről Andrassy-ut 77. számú lakásáról. A báró előéletéről, vagyoni és családi körülményeiről a legkülönbözőbb verziók keringtek. Egyik újság azt írta, hogy az öreg ur nagy szegénységben él, a másik lap szerint Nugent bárót a felesége tette tönkre, a ki valaha szakácsné volt.

Egy fővárosi estillap ma megjelent száma a báró mostani feleségének a szivességéből a következő érdekes adatokat közli a báróról.

Nugent báró jelenleg hetven éves. Ötven év előtt jött Magyarországra, katonatiszt lett, elfelejtette, hogy angol származású, igaz derék magyar tagja lett a hadseregnek. Harminc éves korában nősült először, egy Stockinger Mari nevű egyszerű polgárlányt vett el feleségül, akitől három gyermeke született Laval, Walter és egy leány: Marie.

A gyermekek Magyarországon, magyar nyelvben és magyar szellemben nevelkedtek, a fiuk katonaiskolában, a leány zárdában. 1887-ben Stockinger Mari, a feleség meghalt. Szegeden temették el óriási részvétellel. Mindenki szerette, tisztelte a halottat és igazi, mély részvétet keltezt az örök elköltözése.

A gyerekek akkor már kezdtek fejlődni. Laval hadnagy lett Egerben, Walter pedig Varasdon. Mindketten gyönyörű szép száll legények voltak és nem volt szára a galáns, uri kalandjaiknak.

1889-ben a báró ismét nősült. Egy előkelő angol főrangú hölgyet vett el feleségül, a ki Budapesten nevelkedett Zichyknál. A két — már nem egészen fiatal — szerelmes 1889. év decemberében esküdti örök hűséget egymásnak. Az esküvő fényes, elegáns volt, csak egy dolog zavarta meg. Nem jelentek meg a templomban a báró gyermekei. Sem a fiuk, sem Marie, a ki akkor már egy közös hadseregbeli kapitánynak volt a felesége.

Ez a dolog lényegesen kellemetlenné tette a helyzetet és sok veszekedésre adott okot. A

bárónének 1892-ben Londonba kellett mennie az udvarhoz. Nagy ünnepélyek voltak és Nugent bárónének nagy szerep jutott ezekben az ünnepélyekben. Ot hónapig volt ott és mire visszajött, feldulva találta az egész családi boldogságát.

A báró kiköltözött a régi lakásából és közös háztartásra lépett egy *Klausz Mari* nevű karinthiai pórnökkel, a ki Nugent báróné szerint egy iszákos, vén nő. Foglalkozására nézve pedig cseléd. Ez az asszony behálózta a gyöngye akaratú bárót, a ki minden pénzét, összeköttetéseit rápazarolta erre a nőre és a feleségével abszolúte nem törődött. Az Andrássy-ut 77. számú házában veit ki közös lakást, a mely vagy öt szobából állott.

Nugentné egy darabig tehetetlenül állott ilyen tömörked akadályokkal szemben, de azután elhatározta, hogy végletekig viszi a küzdést. Ő is ugyanabba a házba ment lakni, csak hogy a harmadik emeletre, egy apró hónapos szobába.

Eleinte szépezőval akarta visszahódítani a férjét, de ez a kísérlet sikertelen maradt, pörre vitte a dolgot. *Öt ezer forint* évi tartásdíjat követelt Nugenttől és 1898-ban meg is nyerte a pört. Haszna azonban nem sok lett belőle, mert a báró néhány hét múlva a szakácsné kíséretében eltűnt Budapestről, elbujdosott. A vasúti jegyére azt íratta: *Nugent báró és neje*, és a külföldi összes szállókban, vasutakon is így szerepelt.

Az igazi, előkelő családból származó Nugent báróné pedig ezalatt nyomorgott, rosszul élt itt Budapesten. Papiroson volt ugyan öt ezer forint évi jövedelme, a valóságban azonban semmi. Időközben összeveszett a báró a gyerekeivel is, Lavallal aki most Nagyszében kapitány és Walterrel, aki Varasdon százados. Reájuk fogja, hogy ők idegenítették el tőle az apjukat és inkább a karintai nő karmái között hagyják az öreg bárót, mint az ő ölelése karjaiban.

Ez a pörösködés a fuk és a mostoha között öt évet tartott. A dolognak az lett a vége, hogy a báróné följelentette a fiait a honvédfőparancsnokságnál, a férjét pedig a rendőrségnél. Követeli, akarja, kívánja, hogy hazahozzák Nugent bárót, akihez kizárólag és egyedül neki van joga.

TÁVIRATOK.

Az osztrák parlament ülése.

Bécs, ápr. 19. Az osztrák képviselőház mai ülését *Vetter* elnök 11 óra 10 peckor nyitotta meg, és üdvözölte a képviselőket. *Larisch* gróf, *Klumpar* dr. és *Krist* ujonnan megválasztott képviselők leteszik az esküt.

A kormány előterjeszti az *1904. évi ujoncálományra* vonatkozó császári rendeletet. A miniszterelnökhöz két leirat érkezett a delegációs-nalis választások megejtését és a kvótaküldetés választását illetőleg. Elnök kijelenti, hogy ezeket a választásokat legközelebb napirendre tűzi.

A *trieseti kikötő* kibővítésére vonatkozó törvényjavaslat szövegét nyomtatásában kiosztják. A trieseti kikötő kibővítésének költségei, valamint a st-andraie új kikötő építkezések legfeljebb *46 millió hitelt* igényelnek, a melynek fedezésére legfeljebb *4%-os* adómentes kamatozható kölcsön vehető fel vagy invesztíciós járadék biztosított ki.

A beérkezett irományok szó szerint való felolvasása következik. Beérkezett *Schönerer* képviselő és társai interpellációja a *ceh belső hivatalos nyelv* csehországi alkalmazását illetőleg, továbbá *Siegmund* képviselő és társainak interpellációja,

a melyben utalás történik arra a veszedelemre, a mely különben is a szenvedő ipart fenyegeti a *teljes vasárnapi posta és táviróforgalmi terv* vezet behozatalával.

A szerb állam pöre.

Belgrád, ápr. 19. A szerb államtanács a szerb állam és *Mihály* fejedelem Münchenben elhalt *Velimir Teodorovic* nevű természetes fiának magánörökösai között tett örökséginyilatkozatok ügyében azt szándékozik közölni a román bírósággal, hogy ezt az egyekedést nem ismeri el érvényesnek.

Rákóczi hamvait hazahozzák.

(A király elhatározása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 19.

Nagy örömmel, diadallal teljes meglepetést hozott a mai nap a magyarokra. Ma jutott nyilvánosságra a király kézírata, a melyben utasítja *Tisza* István gróf miniszterelnököt, hogy *II. Rákóczi Ferenc fejedelem hamvainak hazaszállítása iránt neki előterjesztést tegyen*. Tegnap kelt a király kézírata, amelyben tudtul adja Rákóczi hamvainak hazaszállítatását s azt a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni.

Az óriási lelkesedést keltő szenzáció-ról a következő távirati értesítést vettük:

A hivatalos lap holnapi száma a következő legfelsőbb királyi kéziratot fogja közölni:

Kedves gróf *Tisza*!

A magyar történelem kiváló alakjai közül egyedül *II. Rákóczi Ferenc* hamvai nyugosznak idegen földön és e hamvoknak hazaszállítása a nemzetnek ismételten kifejezett köz-óhaját képezte.

Hála legyen érte az Isteni gondviselésnek, azok az ellentétek és félreértések, a melyek súlyosan nehezettek elődeinkre hosszú századokon át, a már, egy végkép letűnt korszak történelmi emlékeit képezik. Király és nemzet kölcsönös bizalma és az alkotmány visszaállított békés uralma megteremtették trón és nemzet között a sikeres egyesült munkásság alapfeltételét képező összhangot; *késerség nélkül* gondolhatunk tehát vissza mindnyájan a mögöttünk álló borus korszakra. És király és nemzet egyesült kegyelete keresheti fel mindazok emlékezetét, a kiknek vezető szerepe jutott a letűnt küzdelmekben.

Ennélfogva utasítom önt, hogy *II. Rákóczi Ferenc hamvai visszaszállításának kérdésével foglalkozzék és erre vonatkozó javaslatait elvárom*.

Kelt Bécsben, 1904. április 18.

Ferencz József s. k.

Gróf. Tisza István s. k.

A kézirat hire az esti órákban terjedt el a fővárosban és mindenütt a legnagyobb örömet keltette.

Különösen politikai körökben foglalkoztak élénken azzal. A függetlenségi pártban örömet és lelkesedést keltett, a liberális klubban pedig diadalmas érzéssel fogadták. A függetlenségi pártban az volt

a nézet, hogy igen eszélyes politikai cselekedet volt ez most, a függetlenségi párt holnapi értekezlete előtt, amelyen a *civilista-főlemelése ellen* való küzdelmet készültek kimondani. A mai kezdet után valószínű, hogy a képviselőházban a civilista-javaslat vitája a rendes mederben fog lefolyni, mert ezzel *Tisza* az ügy méregfogát kihuzta.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem Rodostóban 1735-ben, nagypénteken halt meg. *Mikes Kelemen*, a fejedelem hű bujdosója így emlékezik erről meg:

„A mitől tartottunk, abban már benne vagyunk. Az isten árvaságra téve bennünket és kivevé a mi urunkat és atyánkat. Ma nagypéntek lévén, mind menyei, mind földi atyáink halálukat kell siratnunk.”

Rákóczi tetemeinek belsőbb részeit a *rodostói görög templomban*, szívet *Grobois*-ban temették el. Tetemeit később *Mikes Kelemen* a porta engedélyével *1735. július 6-án* Konstantinápolyba vitte, és az ottani galatai, akkor jezsuita-templomban, a fejedelem utolsó akaráához képest édesanyja, *Zrinyi Ilona* mellé temették. Százhatvankilenc esztendeje nyugosznak külföldön Rákóczi hamvai.

A hazafias kegyeletnek állandó zárandokié helye volt a galatai templom, s Rákóczi sirját állandóan koszorúk borították, a melyeket magyarok vittek oda.

A törvényhatóságok s közöttük több ízben *Arad* városa is, csaknem kivétel nélkül fölirtak a törvényhatósághoz Rákóczi hamvainak hazaszállítása érdekében. A képviselőházban gyakran esett szó róla, s különösen *Thaly Kálmán* emelt szót e nemzeti kívánság érdekében, a melyet most terjesztett a király.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) *Jóváhagyott alapszabályok*. Az *Arad* székhellyel alakult „Szakiskolát végzetek egyesületének” alapszabályait, valamint a *mária-radnai polgári olvasókör* alapszabályait a m. kir. belügyminister láttaozta.

Följelentés

az aradi waggongyár ellen.

(A szegedi vízvezeték csöveivel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Az aradi *Weitzer-féle waggongyár*nak egy volt alkalmazottja följelentést tett *Szeged* város tanácsánál a gyár ellen, amely a szegedi új vízvezeték csöveit szállítja. A följelentés azzal vádolta a gyárat, hogy az a szegedi kötelezettségnek nem felelt meg pontosan, a mi azonban már a szegedi tanács által megindított vizsgálat során nem bizonyult valósnak.

A Szeged városához intézett följelentés egész szövege így hangzik:

Arad, 1904. március 20.

Bátorkodom a tekintetes Tanács figyelmét felhívni az aradi waggongyár által összes eddig szállított 100 mm., 80 mm., 50 mm. és 40 mm. átmérőjű csövekre.

Ezen csövek átmérője nem felel meg az előirt dimenzióknak, miért is Aradon a csövek körülbelül 50 mm. mélységre ki lettek mérve, így tehát csak elől adják meg az előirt méretet, míg beljebb szűkebbek.

A 40 mm. átmérőjű csövek fele része nem állva, hanem *srégen fekvő*, két részből lesz öntve, mi a megegyezés pontjaival ellenkezik.

A 225 mm. átmérőjű csövek, melyek a 20 légkönyomást nem állvan ki lyukat kaptak, egyszerűen forrasztva lesznek.

Miután a tekintetes Tanácsnak ezt szives

tudomására hozom, bátorkodom még megjegyezni, hogy a 40 mm. csövek csak azért lesznek fekvő helyzetben öntve, mert az előírt időre másképp nem lehetnek készen, ezeket is két részből öntik, ami a megegyezés pontjával dettó ellenkezik.

Ezek után magamat ajánlva, vagyok a tekintetes Tanács iránt mély tisztelettel

Perzin.

Ez ügyben összehívták a szegedi vízvezetési bizottságot, melynek ülésén Tóth Mihály főmérnök előterjesztette, hogy sem a szállítás, sem pedig a gyárban történt munka megszemlélés alkalmával nem tapasztaltatott semmi olyan körülmény, melyből kifolyólag a gyárat a szerződésesség vádjával lehetne illetni.

A bizottság végre elhatározta, miszerint javaslatba hozza a tanácsnak: adjon felhatalmazást a mérnöki hivatalnak arra, hogy a szállítás ideje alatt két vagy három esetben egy közlege által a város polgármesterénél eszközlendő egyszerű bejelentés alapján, az ellenőrző bizottságnak egy tanács által kijelölendő tagjával a gyárban megiepi vizsgálatot tarthasson, melynek eredményéről esetről esetre az ellenőrző bizottságnak jelentést tegyen. Ez ellen Obláth Lipót bizottsági tag jelentett be külön véleményt, azt ajánlva, hogy a főjelentés folytán, a raktáron levő összes csövek a főjelentésben jelzett irányban szigorúan és tüzetesen megvizsgálandók legyenek.

A szegedi lapoknak a fennebbi adatokat tartalmazó közléseire vonatkozólag egy munkatársunk fölkereste Markóczy Lajost, a Weitzer-féle vágoggyár igazgatóját, a ki arra nézve a következőket jelentette ki:

— A feljelentő *Perzsina* Károly néhány hónapig volt gyárunkban alkalmazva, azonban osztályvezetőjével meg nem férvén, szolgálatunkból kilépett és bosszúból, nem ellenünk, hanem feljebbvalója ellen, egy minden tekintetben alaptalan feljelentést tett. Hogy csakis feljebbvalója iránti bosszu vezette erre, igazolják Perzsina-nak egy hozzám intézett, f. évi április hó 14-én kelt levelének következő szavai:

Távol volt tőlem a gyárat feljelentéssel bármely tekintetben is károsítani. Az egész ügy csakis egy személy ellen irányult mely nekem is elég kárt okozott.

Ami már most a feljelentés érdemét illeti a Weitzer-gyár szerződéses kötelezettségének minden tekintetben kifogástalanul eleget tett és tesz. Bizonyítja ezt azon körülmény, hogy mind eddig kb. 100 waggon csövet szállítottuk Szeged városának, amely csövek erőpróbának alávetve, az egész mennyiségből alig háromnegyed százalék lett kifogásolva, amely minimális szám gyártmányaink kifogástalan minőségét igazolja. Szeged vízvezetési bizottsága több ízben sőt bejelentés nélkül, váratlanul is a csőöntést gyárunkban megszemlélté és ellenőrizte és a kezelést kifogástalannak találta. *Sebestyén* József, Szeged város mérnöke, 3 hónapig tartózkodott gyárunkban és a csőöntést és előállítását személyesen, behatóan tanulmányozta.

Szeged város tanácsa a feljelentést mint teljesen alaptalant félretette, csupán azt határozta el nagyobb ovatosság okáért, hogy a jövőben is gyárunkat a szállítás ideje alatt 2 vagy 3 esetben egy ellenőrző közeg által megvizsgáltatja, aminek mi a magunk részéről csak örvendünk, mert így minden hamis vádaskodásnak oboje vétetnek.

TANÜGY.

(—) Rendes tanári kinevezés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a vallás és közoktatásügyi m. kir. minister *Vayer* Lajos aradi kir. főgymnáziumi helyettes tanárt ideiglenes rendes tanárrá nevezte ki.

Port-Arthur ostroma.

(Az orosz-japán háború.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 19.

A szárazföldön, a Jalu folyó közelében mindjobban bontakoznak ki az ellenséges csapatok, mindazonáltal a háboru sorsát kísérők figyelme most főképp Port-Arthur felé irányul. Minden jel arra mutat, hogy a nevezetes város sorsában a legközelebbi napokra fordulat várható. A japánok erősen folytatják az ostromot, s harci kedvüket mi sem jellemzi jobban, mint *Togonak* a mikadóhoz küldött azon jelentése, hogy addig nem nyugszik, míg az orosz hajóraj maradékát is tönkre nem teszi.

Legújabb távirataink a következők:

Pétervár, április 19. (Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Pflug tábornok jelentti, hogy minden alapot nélkülöznek a távirati ügynökségek összes hírei és táviratai, a melyek Port-Arthur megszállására, valamint arra a hirre vonatkoznak, hogy Koreában orosz kozákokat fogtak el.

London, április 19. Port-Arthurból az összes polgári egyéneket kiutasították. A város egyetlen ujságját *beszüntették*.

A japánok hajórajja *Vladivosztok* elleni támadásra készül.

London, április 19. A japánok nagyszabású előkészületeket tesznek, hogy a *Liaotung* félszigeten csapatokat szállítsanak partra.

Sanghai, április 19. A japán szárazföldi hadsereg két részre oszlik. Az egyik, amelynek az okkupáció a feladata, 45,000 emberből áll és a *Jalu* folyó felé törekszik, a másik 15,000 emberből áll s az összeköttetést keresi az előbbivel. A főhadiszállás *Szoulban* van. A csapatszállítások központja: *Csemulpo*.

Pétervár, április 19. *Schilkov* forgalomügyi miniszter tegnap este a Bajkál-tóhoz utazott, hogy személyesen vezesse a csapatoknak gőzkompon való átszállítását.

Pétervár, április 19. Az orosz tengerészet vezérkari hivatalához érkezett jelentések szerint a *Petropavlovsk* áldozatainak száma nem 576, a mint először jelentették, hanem *hátszázötvenhat*.

London, április 19. *Togo* admirális, a mikadó üdvözlő táviratára azt válaszolta, hogy *addig nem nyugszik, a míg az orosz hajóraj maradékát is tönkre nem teszi*.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: *Katinka* grófnő, operette. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: *Katinka* grófnő, operette. (Páros bérlet.)

Péntek: *Takarodó*, dráma. (Páratlan bérlet.)

Szombat: *Cigánybáró*, operette. A szanatórium javára. (Páros bérlet.)

Vasárnap: *Délután: A vándorlegény*, operette. Este: *Kis szökevény*, operette. (Páratlan bérlet.)

* *Katinka* grófnő másodszor. Telt ház előtt, a közönség állandó tetszésnyilvánítása között folyt le a *Katinka* grófnő második előadása. A címszerepet vivő *Felhő* Rózsi teljes elemében volt a kedélyének minden elevenségét, pajzanságát belevitte a hálás szerepbe, mely még sok sikert fog hozni a bájos, temperamentumos szubrettnek. *Zilahyné* Pető diákjánál jobb alakítást régen láttunk az aradi színpadon. Bravuros ének-számaait sorra megújráztatta a közönség, s elegáns játékát folytonos ovációk kísérték. *Polgár* Sándor, *Bónis*, *Arkossy*, *Márton* Miklós és a

többiek kitűnő ensembliet alkottak. A poétikus, szép darab e kitűnő előadásban bizonyára még sokáig műsoron marad.

* *Fővárosi vendégek a színházban*. A *Katinka* grófnő holnapi előadására a szerzők: *Hűvös* Iván és *Faragó* Jenő társaságában több fővárosi író és művész is lerándul Aradra, hogy végig nézzék a kitűnő operett harmadik előadását. Az eddigi két estén át zajos sikert aratott a darab s különösen a szép, temperamentumos zene annyira lekötötte a közönség érdeklődését, hogy további diadalutjára a legszebb auspisiumok közt indul az operett.

* *Román művészek hangversenye*. A *Fehér Kereszt* nagytermében ma este két román művész adott, nagyszámu közönség jelenlétében, hangversenyt: *Dima* Mária énekesnő és *Popovics* Demeter operaénekes. *Dima* Mária a románság első művésznője csak a mult napokban jött haza Bukarestből, hol a királyi palotában énekelt; Erzsébet királyné egy értékes, gyémántokkal kirakott mellűvel ajándékozta meg, férje *Dima* György brassói zenetanár, a romániai Bene Merenti érdemjellel van kitüntetve. A nagyszámu román közönség nagy rokonszenvvel fogadta és minden szám eléneklése után ovációban részesítette. Ép így fogadták *Popovics* Demeter operaénekest (bariton), ki a mult napokban tért haza Németországból, hol Berlinben, Hamburgban és Gothában énekelte. A német lapok valóságos dicsőhimnuszokban dicsőítették és a gothai regensherceg nyílt színpadon tüntette ki a nagy mellszalagu művészi érdemjellel. A nagyszámu közönség különösen a román népdalokat tapsolta meg; ezeknek *Popovics* valóságos nagymestere.

* *Aranyvirág*. A *Sursum corda* után közvetlenül kerül színre Aradon az *Aranyvirág*, ez a bájos hangulattal teljes nápolyi operett, melyben a komponista *Huszka* Jenő minden érényével egyesült a librettóíró *Marios* Ferenc kritikusi lendülete. A darab címszerepét *Felhő* Rózsi játsza.

Lukácsiu a királyhoz.

(Csendőrök Lacfalun.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

A lacfalusi remete: *Lukácsiu* László néha visszavánja a régi, harcias idők dicsőségét. A viszonyok sehogysé kedveznek arra, hogy ismét a politikai pályára lépjen. Elszigetelten áll a románoknak csaknem minden pártjától. Hát néha egy-egy jalkiáltással igyekszik a nevére a feledés pókhálóját lerázni. Most újra keresett erre alkalmat.

Lacfalun a görög-katolikus románok minden esztendőben bucsut tartanak, a melyen a környékből nagy számmal gyűlnek össze a hegyek lakói. Ezt az alkalmat *Lukácsiu* kedvenc mesterségére, az izgatásra szokta fölhasználni, a miért a hatóság ezt betiltotta.

Az idén, úgy látszik, újra betiltották a politikai prédikációt, mert *Lukácsiu* vasárnap a következő táviratot intézte az aradi románlaphoz:

Lacfalun, április 17.

Mikor a helybeli és környékről való hívők ünneplésre összegyűltek, felfegyverkezett csendőrök állottak a templom ajtajához s a népet nem engedték a templomba menni. A hívek megakadályoztattak az istentiszteleten és a körmeneten való részvételben. A népet végtelen fájdalom és elkeseredés fogja el. Sürgönyileg jelentést tettünk *Összenességének, a római pápának és öfelségének*. Isten és a művelt világ szeme előtt ezen barbáriszmus ellen tiltakozunk.

Lukács László, lelkész.

A táviratban megnyilatkozó pöz egészen *Lukácsiu*hoz illik. Bajára, (a melyről addig nem lehet szólni, a míg az illetékes hatóságok nem

nyilatkoznak, kisebb fórumhoz nem fordul, mint X. Pius pápához és a királyhoz. A pápa és az uralkodó pedig bizonyára minden dolgukat félretéve, sürgősen utána néznek, mi történhetett Lacsfalun, Lukácsiu László remete-helyén?

A vasutasok sztrájkja kitört.

(Forgalomzavar a fővárosban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 19.

Sokkal hamarabb, mintsem a legközelebről érdekeltek is gondolták volna, tört ki a vasutasok sztrájkja. Olyan bizonytalanságra, és a vasuti közlekedésben olyan általános felfordulásra fog vezetni ez a sztrájk, hogy ennek következményei egyelőre beláthatatlanok.

A sztrájk ebben a pillanatban, mikor a sorokat írjuk, még nem általános, de tartani lehet attól, hogy holnap az ország összes állomásaiban proklamálni fogják. A sztrájk annyiban is részleges, hogy egyelőre csak a mozdonyvezetők és fűtők lépnek sztrájkba, de valószínű, hogy őket holnap az altisztek is követni fogják.

Akinek pedig csak némi fogalma van a vasutigazgatás technikai részéről, az nyomban átlátja, hogy a vasuti forgalom terén éppen a mozdonyvezetők azok, akik a helyzetet uralják. Nélkülük nincs vasuti közlekedés, s jellemző, hogy ha csak egy hosszabb vonalon megakad a közlekedés, ez esetben ennek visszahatásavan a többi vonalokra is.

Igen érdekes példa erre az a körülmény, hogy míg a sztrájk ma éjjel csupán a budapest-nyugati pályaudvarról kiágazó vonalakra terjedt ki, ennek mégis hatása lesz az aradi állomásra is, holott nem esik ebbe a vonalba.

Az arad-temesvári közlekedés is előreláthatólag meg fog akadni, úgy, hogy Temesvártól Arad a sztrájk tartama alatt, feltéve, hogy a sztrájk tovább nem is terjedne, Arad el lesz vágva. Még az az eshetőség is ki van zárva, hogy aradi ember az arad-csanádi vonal igénybevételeivel mehesse Temesvárra, mert éppen a Szeged-temesvári fővonal áll a sztrájk közvetlen hatása alatt.

A kereskedelmi miniszter, mint értesülünk, ma éjjel a forgalom lebonyolítása érdekében már mit sem tehetett, ámde a holnapi nap folyamán a legszigorubb intézkedéseket fogja életbeléptetni a forgalom zavartalansága érdekében.

A sztrájkmozgalomról az éj folyamán a következő távirati tudósítást kaptuk:

A m. kir. államvasutak elnökgazgatója, Ludvig Gyula udvari tanácsos ma este rendeletet intézett az összes államvasuti alkalmazottakhoz, melyben minden további gyűlésezt szigoruan betilt és a szolgálati főnököket utasítja, hogy a legszigorubbán járjanak el az ez ellen vétőkkel.

A ma esti órákban a budapest-nyugati pályaudvarról induló összes vonatok a főváros közelében megállottak. Különösen Rákospalota állomáson sok ilyen vonat torlódott össze. Ennek következtében a budapest-marcheggi, továbbá a budapest-temesvár-orsovai vonalon, végül mindazon a vonalokon, melyek a budapest-nyugati pályaudvarból ágaznak ki, a forgalom megakadt.

A keleti pályaudvaron azonban, melynek vonalzatába esik az aradi állomás is,

a forgalom rendes lebonyolítást nyert, itt még a sztrájk nem tört ki. A vonatok teljesen rendben indultak el. A rákospalotai állomásra két szakasz huszárt vezényelték ki. Azt hiszik, hogy a kereskedelmi miniszter és az elnökgazgató a sztrájkolókkal semmiféle tárgyalásokba nem bocsájtkozik, hanem a forgalmat egyelőre, a mennyire lehetséges, a katonai vonat- és utász csapatokkal bonyolítottatja le.

A ma este kitört sztrájk következtében a nyugati pályaudvarban igen élénk, izgalmas élet uralkodott. A pályaudvar tele volt utasokkal, akik az esti vonatokkal el akartak utazni, s a forgalom megszünése miatt kétségbeesve lamentáltak. Igen sokan voltak ma az utasok, kik mindannyian türelmetlenül rohanták meg az állomásfőnöki irodát. A sztrájk kitörése óta egy vonat sem indult ki a nyugati pályaudvarról, kivéve azokat, melyek a főváros határában a nyitlt pályán és a rákospalotai pályaudvaron megálltak. A nyugati pályaudvaron két hosszú vonat állott indulásra készen, de mozdony nélkül. A rákospalotai pályaudvaron áll a bécsi gyorsvonat is, mely délután öt órakor indult el Bécsből. Rákospalotáról érkezett utasokat a villamosvasut külön kocsikban szállította be Budapestre. Ugyancsak a rákospalotai pályaudvaron áll három olyan vonat, mely Budapestre indult el az esti órákban. Ezeknek a vonatoknak az utasait szintén a villamos vonat különkocsijai vitték vissza Budapestre.

Az igazgatóság úgy intézkedett, hogy a Bécsbe és külföldre szóló postai küldeményeket a déli vasut Nagy-Kanizsán keresztül szállítja Grácba s onnan tovább. A legfontosabb személy- és gyorsvonatok forgalmának lebonyolítása végett katonai segítséget fognak igénybe venni.

Az éjjel hire terjedt, hogy a nyitlt vasuti pályán több helyen felszakították a sineket.

A vidékről is érkeztek hírek a sztrájk megkezdéséről. Így nevezetesen a szegedi, temesvári és miskolci pályaudvaron a vonatokat sem nem veszik, sem nem adják. Ezek a vasuti hivatalos műszavak azt jelentik, hogy mind a három említett pályaudvaron a vonatok sem nem érkeznek, sem nem indulnak.

A vidék legtöbb állomásán a vasuti távirat nem működik. A sztrájk egyelőre csak a vonatkezelő személyzetre terjed ki. A tisztek, raktárhivatalnokok, és a technikai személyzet tagjai a sztrájkban nem vesznek részt. Továbbá nem terjed ki a sztrájk a keleti pályaudvarból kiágazó vonalakra.

Ma éjjel a vasutigazgatóság nem igen tudott intézkedni, azonban holnap a legerélyesebb intézkedéseket fogja tenni a forgalom helyreállítása iránt.

Az elnökgazgató ma este értekezletre hívta össze a vasuti főtiszteket és a technikai személyzetet és ezekkel oly megállapodásra jutott, hogy még a mennyiben az altisztek is kimondanák a sztrájkot, az esetben a hivatalnokok s illetve a főtisztek vezetik a vonatokat a katonai segéderőkkel. Az igazgatóság ennek folytán reméli, hogy a forgalom akkor sem fog megakadást szenvedni, ha az altisztek is megkezdénék a sztrájkot.

A sztrájk voltaképpen a mozdonyvezetők köréből indult ki. Ma nyolcvan mozdonyvezető járt a budapesti fűtőházfőnök-

ségnél és arra kérte Lendvay főfelügyelőt, hogy eszközölje ki, miszerint az elnökgazgató nyilatkozata visszavonassék. Ők szeretnék a dolgot békés uton megoldani, mielőtt az ultima rációra kerülne a sor. Lendvay főfelügyelő megígérte, hogy illetékes helyen eljár a kérelem érdekében.

Az aradi állomáson ma éjjel még nem tört ki a sztrájk olyan formában, mint Budapesten és a vidék több helyén. A mozdonyvezetők és a fűtők szervezve vannak, azonban egyelőre nem tagadták meg a szolgálatot, hanem csupán a sztrájknak azt az enyhébb formáját alkalmazták, hogy a szolgálati utasítást szószerint betartották. Ennek az volt az eredménye, hogy a tehervonatok meglehetősen késéssel tudtak csak megindulni.

Félő azonban, hogy holnap az aradi üzletvezetőséghez tartozó mozdonyvezetők is megkezdik a sztrájkot s ez esetben valószínű, hogy az ország összes mozdonyvezetői sztrájkba lépnek. Ilyen körülmények között pedig a forgalom lebonyolítására a katonai műszaki csapatok nem lesznek elegendők.

Jegyző és állomásfőnök.

(Tárgyalás a makói járásbírósnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 19.

A makói járásbírósnak ma egy községi jegyzőnek az arad-csanádi egyesült vasutak vezetői ellen tett becsületsértési panaszát tárgyalta s azt a bizonyítási eljárás befejeztével, mind alaptalan elutasította. Az ügynek ez a története.

Apátfalva csanádmegyei község előjárói panaszt emeltek Návay Lajos dr. Csanádmegye alispánjánál, hogy az ottani állomásfőnök csak olyanokat fogad föl vasuti munkásokul, a kik neki magán-szolgálatokat teljesítenek. Az alispán ezen följelentés folytán átírt az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatóságához, fölkérve azt, hogy a panasz ügyében vizsgálatot indítson s annak eredményét vele közöljék.

Az igazgatóság az alispán átírtának vétele után azonnal kiküldte egyik forgalmi tisztviselőjét, a ki Apátfalván megjelent s egy Elemér Gyula állomásfőnököt, mint a vasuti munkásokat kihallgatta. Ezen vizsgálat eredményeül kiderült, hogy a panasznak egyáltalán nincs alapja. Az állomásfőnök bevallása szerint a panasz az apátfalvai községi jegyzőnek, Pataki Aurélnak az állomásfőnök ellen való személyes gyűlölködésére volt visszavezethető; ez a gyűlölködés állítólag még a korábbi évekből származik, a midőn a jegyzőnek egy lovagias ügyében az állomásfőnök az ellenfelét képviselte s habár ez alkalommal a jegyzőt kiakarta rántani az ügyből, a segédek által provokált becsületbírósnak a jegyzőt diszkvalifikálta.

Megjegyzendő, hogy ennek a panasznak dolgában az alispán rendeletére a makói központi főszolgabíró is kihallgatta a vasuti munkásokat, akik mindnyájan megcáfolták az állomásfőnök ellen emelt vádat.

A vizsgálat ezen eredményéről, az adatok felsorolásával a vasut igazgatósága Csanádmegye alispánját értesítette. Az ezen hivatalos átiratba foglalt következő kitételek miatt: „a panasz valótlanak bizonyult” — „az egész ügy a jegyzőnek az állomásfőnök elleni rosszakarátából származottnak tűnik föl” Pataki Aurél jegyző rágalmozás címén vádat emelt az átiratot aláírt Vásárhelyi Béla vezérigazgató, tovább-

bá *Hegedűs* László főmérnök és *Szathmáry* János főfelügyelő ellen.

E miatt a makói járásbírósg kénytelen volt *Vásárhelyi* Béla mentelmi jogának felfüggesztése iránt a főrendiházat megkeresni, miután a főrendiház ezen megkeresésnek eleget tett, az ügy tárgyalását *Porkoláb* makói aljársbíró a mai napra tűzte ki.

A tárgyaláson megjelent panaszlottak előadták, hogy a panaszost nem is ismerik. *Hegedűs* László és *Szathmáry* János ezen felül kijelentették, hogy ők, mint egészen más osztályok vezetői, ezen ügybe be nem folytak, s arról a mai napig tudomásuk se volt. *Vásárhelyi* Béla kijelentette még, hogy ő csak az alispáni megkeresés folytán tartott vizsgálat eredményét közölte, és az általa nem ismert jegyzőt becsületében sérteni, vagy rágalmazni ilyesformán még szándékában se lehetett; továbbá, miután az inkriminált kifejezések, a büntető-törvénykönyv 266. §-sa szerint rágalmazást nem képeznek, a vád elutasítását kérte.

A tárgyalás során a panaszos a vádat *Hegedűs* és *Szathmáry* ellen visszavonta. *Vásárhelyi* Béla szemben azonban főtartotta, és kérte, hogy az ügyiratok a vasúttársaságtól, valamint az alispántól kívántassanak be, továbbá, hogy az általa megnevezett tanukat hallgassák ki.

A vasúttársaság részéről az iratok azonnal a járásbírósg rendelkezésére bocsáttattak, a melyek átvizsgálása, valamint a kihallgatások befejezte után *Porkoláb* aljársbíró meghozta az ítéletet. *Hegedűs* és *Szathmáry*val szemben, miután a panaszos rájuk nézve a vádat elejtette, a további eljárást beszüntette; a tanuk kihallgatását, valamint az újabb bizonyítékok beszerzését mellőzte, miután azok nem az inkriminált kifejezések valóságát vagy valótlanosságát lettek volna hivatva megállapítani. Együttal pedig, tekintettel arra, hogy *Vásárhelyi* Béla a hivatalos jelentésben előadott tények jóhiszemű közlésével a panaszost nem szándékozott sérteni és hogy ezen hivatalos átiratban foglalt kifejezések egyike se képez rágalmazást, a bíróság a panaszt *Vásárhelyi* Bélaival szemben is elutasította, illetve felmentő ítéletet hozott.

Az ítélet ellen a panaszos felebbezést jelentett be.

HIREK.

— **A király Budapesten.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A király, a legutóbbi dispoziciók szerint a hó 26-án jön Budapestre.

— **Németh József püspök jubileuma.** Temesvárról táviratozzák, hogy *Németh* József csanád-egyházmegyei felszentelt püspök ma tartotta meg nagy ünnepségek mellett harminc éves jubileumát. Az ünnepélyes mise után *Németh* püspök a káptalan, a papság, az összes állami hivatalok főnökeit és a megyei hatóságokat fogadta.

— **Eötvös Károly Aradon.** A szombaton tartandó szanatórium-estély elsőrendű, érdekes eseménye lesz Aradnak. Az estélyen közre fog működni *Eötvös* Károly, a klasszikusan magyar nyelvezetű író, aki *Emlékezések* címmel szabad előadást tart egy új, eddig kevéssé ismert tárgyról. *Pekár* Gyula nem vehet részt az estélyen, ugyszintén *Szabolcska* Mihály se, aki ez fő szerint szabadságon van. Helyette *Balla* Miklós olvas fel legújabb költeményeiből.

— **Vizhiány a fővárosban.** Fővárosi tudósítónk írja: Budapesten beköszöntöttek a vizhiány napjai. Hétfő éjszaka a házak előtt elvonuló vízesőveket elzárták. Az egész művelet minden nehézség nélkül megy és egyelőre nem kell komolyabb bajtól tartani.

A vízvezetéki igazgatóság a káposztásmegyeri vízmű csősszekapcsolásával járó munkák megkezdéséről ma reggel 6 órakor *Halmos* János polgármesterhez a következő jel-ntést küldte:

„Az éjjelre előirányzott előkészítő munkálatok bevégeztettek. A csőkötések munkái reggeli 5 órakor kezdetüket vették.”

A szóban forgó munkák folyamatáról naponként háromszor fognak jelentést tenni a polgármesternek. Az utcákon a vízcsapok fölött alkalmazott kutakat a köztisztviselési hivatal egyenruhás alkalmazottai kezelik, kik fehér karszalagot viselnek. A vízvezeték csöveit már napok óta és fokozott mérvben öblítették, aminek eredménye az, hogy ezek a kutak nemcsak háztartási célokra, hanem ivásra is használható tiszta vizet adnak.

A két nagy nyomócsövet, melyek egyenként nyolc kilométer hosszúak és 120 centiméter átmérőjűek, a vízvezetéki igazgatóság a bekapcsolás befejezése után azonnal olyképen fogja kiöblíteni, hogy előreláthatóan rozsdás vagy zavaros vizet csak nagyon rövid ideig, talán két három napon át fognak adni és így valószínű, hogy e hét végére már ismét kifogástalan tiszta vizet lesz a fővárosban ha valamely előre nem látható akadály ezt egy két nappal nem késlelteti.

— **A vasárnapi munkaszünet reformja.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Ma az országnak mintegy negyven városából számos fűszerkereskedő tisztelgett *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszternél, kérve, hogy a vidéki kereskedőkre nézve a déli tizenkét órakor kezdődő vasárnapi munkaszünetet állítsa vissza. A küldöttségben részt vettek: *Nemess* Zsigmond dr. (az aradi *Lloyd-Társulat* kiküldöttje), *Molnár* Jenő dr. és *Brázay* Kálmán orsz. képviselők. *Hieronymi* kijelentette, átvéve a küldöttség kérvényét, hogy a kérdéssel ép most foglalkozik és rajta lesz, hogy az ügy *mielőbbi méltányos megoldással intéztesse* el. A küldöttség tagjai ezt éljenzéssel fogadták, s azután *Szterényi* miniszteri tanácsos előtt tisztelgtek.

— **Az ungvári mandátum.** *Ungvárról* táviratozzák: A vármegye központi választmánya május 4-ére kitűzött képviselőválasztás előnként *Bánhegyi* Béla vármegyei főjegyzőt küldte ki. A választókerület szabadelvű választói ifj. *Lónyay* Sándor volt beregi főispánt léptetik fel jelöltül, ki tegnap délután dr. *Rabár* Endre kir. közjegyző, volt orsz. képviselő kíséretében Ungvárra érkezett. Mindketten *Firczak* Gyula munkácsi püspök vendégei. *Lónyay* Sándor a napokban dr. *Rabár* kíséretében a Felvidéken utazik, hol programbeszédét elmondja. Ifj. *Lónyay* Sándornak előreláthatólag ellenjelöltje nem lesz és így egyhangú választásra van kilátás.

— **Az állami tisztviselők hitelbankja.** Budapestről táviratozzák, hogy képviselői körökben elterjedt hírek szerint a kormány az állami tisztviselők hitelszükségleteinek kielégítése végett oly hitelintézetet szándékszik létesíteni, mely *csakis állami tisztviselőknek nyújtana hitelt* és csakis ezek hitelterheinek konvertálására szorítkoznék.

— **Sub auspiciis regis.** Budapestről táviratozzák: Ma délelőtt tizenegy órakor tartották meg a budapesti tudományegyetemen nagy ünnepélyességek keretében a négyszeres doktorávvatást. Az egyetem diszterme, a melyet erre az alkalomra délszaki növényekkel díszítettek fel, zsufolásig megtelt előkelő közönséggel, mely a király képviselőjét, *Berzeviczy*

Albert közoktatásügyi minisztert riadó éljenzéssel fogadta. Dr. *Heinrich* Gusztáv, rektor, üdvözölte a minisztert, azután dr. *Balogh* Jenő jogtudományi dékán ismertette röviden a mai fölavatás előzményeit. *Balogh* beszéde után a négy jelölt: *Tóth* Károly és *Lajos*, gróf *Khuen-Héderváry* Sándor és ifjú *Márffy* Ede olvastak föl részleteket a doktori disszertációjukból. *Tóth* Károly az önkormányzatról, *Tóth* Lajos a költségvetési jogról, gróf *Khuen-Héderváry* Sándor a semlegességről, *Márffy* Ede pedig a hadmenetességi díjról olvasott fel. Az ifjak letették az esküt *Breznay* Béla hittudományi dékán kezébe. *Heinrich* Gusztáv rektor rövid beszéddel felavatta a jelölteket, a mit mindnyájuk nevében gróf *Khuen-Héderváry* Sándor köszönt meg. A avatás után a király képviselője elé járultak az új doktorok, aki nagyon szép buzdító beszéd kíséretében átnyújtotta nekik a király gyűrűjét. A szép ünnepély a király életével végződött.

— **Amerika és a magyar kivándorlási törvény.** Washingtonból táviratozzák: Az Egyesült Államok képviselőházában törvényjavaslatot nyújtottak be a bevándorlási törvény módosítását illetőleg, melyvel megakarják akadályozni azt, hogy a külföldi kormányok kedvezményekben részesítsék a nem amerikai gőzhajózárságokat. A törvényjavaslat előírja, hogy a nem amerikai hajón érkező bevándorlóktól 50 dolláros adópótlékot, továbbá két dollárnyi fejadást szedjenek be. *Erdelmüller* washingtoni esztrák-magyar nagykövet látogatást tett *Hay* külügyi államtitkárnál. A nagykövet hosszabb beszélgetésben tárgyalta a kivándorlás kérdését és megjegyezte, hogy hivatalosan lépéseket nem tesz, csupán azt a téves felfogást akarja eloszlatni, mely úgy látszik, hogy az Egyesült Államokban a magyar kivándorlás kérdésében uralkodik.

— **Az aradi és a szegedi lovasut.** A mi tisztes lovasutunkkal körülből egyforma színvonalon áll a szegedi lovasut is, valamint a mi enkkal analog helyzet áll fenn a város és a vasúttársaság között is. Szegeden ugyanis most a külhatárból a városba vezető keskenyvágányu vasuti hálózatot akarnak lefektetni, amely ötvennyolc kilométer hosszúságú lenne, és a városhoz közelfekvő külterületeket, a tanyákat és a kispagdákat kötné össze a várossal. A szegedi lovasut ezt kizárólagossági jogára hivatkozva meg akarja akadályozni. Mindenesetre célszerű lesz ennek a harcnak a kimenetelét figyelemmel kísérni, hátha tanulhatunk valamit belőle mi is.

— **Az állami gyermekmenhely segélye.** Az állami gyermekmenhely számára a város által megszavazott ezer korona segélyre vonatkozó közgyűlési határozatot a belügyminiszter ma érkezett leiratában jóváhagyta.

— **Állásától elmozdított főszolgabíró.** *Trancsén* vármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya *Osztrólucczy* Géza főispán elnökle alatt *Khade* Géza felfüggesztett illavai főszolgabíró több rendbeli szabálytalanság és hivatali visszaélés miatt *hivatalvesztésre*, az okozott károk megtérítésére és a fölmerült vizsgálati költségek megtérítésére ítélte.

— **Egy temesvári polgár alapítványai.** *Temesvárról* táviratozzák, hogy *Sailer* Antal dúsgazdag, nyolcvan éves temesvári polgár ma a temesvári polgármesterhez 100,000 koronát küldött a vakok intézetének felállítására, 100,000 koronát pedig a kórház javára.

— **Kinizsi Pál sirja.** *Kinizsi* Pálnak, kit tudvalevőleg Nagy Vázsonyban temettek el, sirhelye ismeretlen. Százados hagyomány szerint az egykor kiásott sírfedőlap töredéke a nagy-görbői Tolnay régi kastélyban lett befalazva. A kastély újjáépítése alkalmával tényleg előkerült a sírkőtöredék, melyet a múlt napokban a birtok jelenlegi tulajdonosa, Tolnay Kor-

né, Darnay Kálmán sümegi muzeumának aján-dékozott. A vörös márványból készült sírfedő-lap öredéke tényleg XV. századbeli műnek bizonyult, melynek azonban csak Kinizsi Pál fejét ábrázoló dobnormű része van meg sírakkal, melyből arcvédő pántok nyúlnak ki. Sajnos, hogy a sírkő feliratos része hiányzik, pedig ez adni meg csak a sírkőrész teljes hitelességét.

— Egy nyomorék fiúcska érdekében. Tavaly ilyenkor egy nyomorék fiúcskára hívtuk fel az aradi jószívű közönség figyelmét: a kis *Dirnbeck* Jánosra, a ki önmagával tehetetlen, lábaira nem tud felállni s ha menni akar, ezt csak a földön csuszva teheti meg. Pedig iskolába jár, kitűnően tanul, tanítója nagyon dicséri. Tavaly fűrdőn volt s ez némileg segített rajta. Szeretne most is elmenni, de atyja, a ki sok gyermekkel bír, nagyon szegény iparos ember, nincs abban a helyzetben, hogy az orvosok tanácsára nyomorék fiát fűrdőbe vihesse. *Sarlot* Doménkos főkapitány irást adott az apának, hogy annak alapján a hírlapokban gyűjtést indíthasson a beteg fiúcska segítésére. A gyűjtést tehát mi is megindítjuk s a befolyó adományokat nyilvánosan nyugtázva, át fogjuk adni a nyomorék fiúcska apjának.

— Letartóztatott házasságszédelgő. Fővárosi tudósítónk írja: A budapesti rendőrség letartóztatta *Satler* Sándor házasságközvetítőt, aki különösen a külföldi lapokban közzétett hirdetések révén szedte áldozatait. Ujelmeit elsőnek a berlini szociálisták újságja, a *Vorwärts* leplezte le.

— Két halott. Megirtuk, hogy *Dani* Regina cselédlány vasárnap szerelmi bánata miatt szodaoldattal ivott. A fiatal leány tegnap éjjel meghalt. A kórháznak második halottja a tegnapi temetőbeli dráma egyik szereplője *Halosi* Mátyás, aki az éj folyamán ugyancsak ki-szenvedett. Nőjét ma délután temették, őt holnap délután fogják hitvese mellé elföldelni.

— A bolgár forrongás öngyilkosa. *Bécsből* táviratozzák: *Csatalov* István volt bolgár kereskedelmi ügyvivő Bécsben, a Szent István tem-pion előtti téren *agyonlőtte magát* és meghalt. *Csatalov* a bolgár forradalmi propagandában nagy összeggel volt anyagilag érdekelve, s ennek balsikere adta kezébe a fegyvert.

— Meggyilkolt deák. *Csongrádról* táviratozzák: *Fülöp* Kálmán, a szegedi kereskedelmi iskola haligatóját, aki vasárnap szüleihez, Csánytelek közelében fekvő Feigyőrré rándult, tegnap este mostoha atyja, *Bódi* Elemér uradalmi ispán lakásának ebédlőjében áldott fejjel, szét-roncsolt koponyával halva találták. Az öngyilkosság kizártnak látszik, mert a fegyvert a szomszéd szoba pamlagján találták. Halála előtt egy kirándulásra vett részt és a kirándulásról jó kedvvel tért haza. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— Öngyilkosság. Ma est, fél tíz órakor *Bauman* Fülöp bádógosmester a Háltér 1. szám alatt levő lakásán öngyilkossági kísérletet követett el. A helyszínére a rendőrség részéről *Zubor* Andor fogalmazó és *Prohászka* László dr. mentek ki. A szerencsétlen ember életunt-ságból követte el tettét.

— Letartóztatott községi jegyző. *Lugosról* jelentik, hogy ott tegnap letartóztatták *Pap* Miklós petrományi volt községi jegyzőt, kit hivatali sikkasztás miatt köröztetett a temesvári kir. törvényszék. *Pap* Miklóst ma beszállították a temesvári kir. törvényszéki fogházba.

— A merénylő joghallgatót szabadon bocsátották. Nagy szenzációt keltett a múlt héten a fővárosban az a hír, hogy ifj. *Erhardt* József joghallgató a Kádár-utcában megtamadtá *Glaser* Gyulát, a *Schlick* féle vasöntő le.r.t. cégveze-tőjét és revolverrel négyszer egymás után rálőtt közvetlen közléről, a lövések azonban csodálatos módon nem ejtettek súlyosabb sérülést *Glaser*en. A merénylő fiatal ember kezéből kicsa-varták a fegyvert és a rendőrség letartóztatta.

Ifjabb *Erhardt* József merényletét a kihallgatás alkalmával azzal indokolta, hogy ő tulajdonképen azt a méltatlanságot akarta megboszulni, amelyet *Glaser* cégvezető az ő atyjával szemben követett el. Az apja tíz éven át volt a gyár gondnoka és bár semmi diszkvalifikáló dolgot el nem követett, *Glaser* őt kiűldözte a gyárból és ezáltal az egész családot nyomorba taszította. Ifj. *Erhardt* József védője, dr. *Káldor* Gyula arra kérte a vádtanácsot, hogy a joghallgatót helyezték ideiglenesen szabadlábra. A vádtanács kimondotta, hogy *Erhardt* Józsefet 5000 korona kaució ellenében szabadon bocsátja. Ezt az összeget a joghallgató egyik tanára, *Csuda* egyetemi tanár hajlandó volt a vádlott érdekében deponálni; az ügyészség azonban folyomódással élt a vádtanács határozata ellen. A budapesti királyi ítélőtábla ma délelőtt foglalkozott az ügygyel és a vádtanács határozatát alapján, a mint lapunknak táviratozzák, a vádlott egyik távoli, vagyonos rokona letette az ügyészségnél az 5000 korona kauciót, mire ifj. *Erhardt* Józsefet a déli órákban már szabadon is bocsátották.

— Magyar név. *László* János szabadhegyi illetőségű ugyanottani lakos családi nevének „*László*”-ra kéri átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— Köszönetnyilvánítás. *Sugár* Jakabné urasszony *Battonyáról* szíves volt az 1848—49-es évek és szegény honvédek részére egy doboz szivarvéget küldeni. Ezen nemes adományért az aradi honvédegyelet ezúton is a leghalásabb köszönetét nyilvánítja. *Simay* István, jegyleti elnök.

— Felfedezni azokat a forrásokat, ahol szolid készítményeket jutányos árban lehet kapni, nem mindenkinek sikerül, soknál hiányzik az idő, soknál a szakismeret. *Porter* Vilmos Nagy Áruháza olyan vállalat, a hol a közönség feltűnően jutányos árak mellett kitűnő gyártmányokat kap. Nagy tömegben fel vannak ott halmozva a legkülönbözőbb díszműtárgyak férfi divat-cikkek, háztartási dolgok, nipp tárgyak sport és utazási szükségletek és gyermekjátékok. Divatos nyakkendők, valamint nap és esőernyők a legnagyobb választékban kaphatók.

— Házassági célből ismerkedni legbiztosabban lehet „*Házasulandók Lapja*” útján: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „*Országos Általános Pályázati Hírlap*”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. 326

— *Kristály-víz* kapható Aradon, melyet a hírneves Szt. Lukácsfürdő kútvállalat Budapestről *Brüder* Adolfnál, *Karolina* utca 3. sz. a. raktároztatott be. Köztudomású, hogy a kristályvíz az egész világon mindenhol a legjobban van bevezetve, mert a cium, magnesium és hydrocarbonatos voltánál fogva az emberi szervezetre gyógyító hatással bír.

— Állásokat nyerni legbiztosabban csakis az „*Országos Általános Pályázati Hírlap*” útján lehet, a mely az állástadókval való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes betöltendő állásokról. Az állástadók is nagyjából e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási magán-tisztviselői, gazdasági, hivatalos, pénzügyi, kereskedelmi, könyve ői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen mellélete a „*Jegyesek és Házasulandók Lapja*”, melynek segítségével házassági célből könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetés egy negyed évre 4 korona egyes szám 40 fillér, mely bélyegben is küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselők fiókiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek. 321

— A gőzlokomobílok harcában a benzin-lokomobíloké lett a győzelem. Megdönthetetlen tény, hogy a benzin petrolin-lokomobílok a gőzlokomobílok-

kal szemben ugyezólván óriási előnyöket nyújtanak minek folytán a m. kir. ministerium is célszerűnek találta 81693 V. J. B. számú leiratával a községi előjáróságokat és a közönséget a benzin lokomobílok előnyeiről felvilágosítani. *Osers* és *Bauer* budapesti cég (V., *Lipót-körút* 7.) már évek óta különlegesség gyanánt gyárt benzin petrolin-lokomobílok elsőrendű minőségben és az összes erre vonatkozó megkereséseket a legelőzékenyebben és minden további költség nélkül készséggel elintézi.

— Figyelmeztetés. Többször fordultak már hozzánk egyesek, hogy megbízható-e ez vagy ama pénzkölcsönt közvetítő intézet vagy nem? E kérdés ezentúl teljesen fölösleges, mert ime ajánlunk mi t. olvasóinknak és pedig igen melegen, egy oly kitűnő intézetet, mely föltétlenül megbízható s azonfelül nem is közvetítő, hanem a kölcsönöket önmaga eszközlő intézet, úgy hogy a közvetítési díjat megtakaríthatja az, aki hozzá kölcsönért folyamodik. Es ez az intézet a „*Kisbirtokosok Országos Földhitelezőintézete*” Budapesten.

— *Parketta* tükörfényes lesz *Vojtek* és *Weisz*-féle parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 19.

Delitőzsde. Buzakinálat mérsékelt, a vételkörü korlátozott. Kedvező irányzat mellett 15,000 métermássa került forgalomba, 5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonafélék közül rozs és tengeri 5 fillérrel drágább. Időjárás derült, szép.

Estitőzsde. Berlin 1 magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilsra	7.83	7.84
Buza májusra	7.93	7.94
Buza októberre	7.92	7.93
Rozs áprilsra	6.24	6.26
Rozs októberre	6.52	6.53
Zab áprilsra	5.23	5.25
Zab októberre	5.50	5.51
Tengeri májusra	5.10	5.11
Tengeri júliusra	5.25	5.26
Repce augusztusra	10.90	11.—

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilsra	7.83	7.84
Buza májusra	7.94	7.95
Buza októberre	7.94	7.95
Rozs áprilsra	6.24	6.26
Rozs októberre	6.56	6.57
Zab áprilsra	5.23	5.25
Zab októberre	5.52	5.53
Tengeri májusra	5.12	5.13
Tengeri júliusra	5.25	5.26
Repce augusztusra	10.90	11.—

Zárulat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	640.50
Magyar hitelrészvény	757.50
Leszámitóbank részvény	40.—
Rima-Murányi vasmű részvény	486.—
Oszták-magyar államvasút részvény	641.—
Közuti vasút	575.—
Városi villamos vasút részvény	330.—

S z e s z ü z l e t.

— Április 19. —

Mai jegyzésünk: Kész árú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12.80—13.— korona mmázsánkent.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 116—118 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 123—124 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 122—123 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 121—122 fillérig. *Szerbiai:* Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 121—122 fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban 119—120 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 118—119 fillérig. *Sertéselészám:* Április 16. napján volt készlet 25,959 darab, április 17. napján főlhajtatott 1996 darab, április 17. napján elszállított 529 darab, április 18. napján maradt készlet 27,426 darab.

A hizott sertéselészám irányszata: Változatlan.

4-1904 mg.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy a lovak és szarvasmarhák tulajdonosainak és pedig azoknak, akik a Belvárosban, továbbá Sarkad, Ujtelep, Erzsébet, Söga és Poltura külvárosokban laknak a kamarási hivatalnál; a Gáj külvárosban és a tanyákon lakóknak pedig a gáji külvárosi alkaptányi hivatalnál be kell jelenteniök, hogy hány darab lovat, vagy szarvasmarhát kívánnak ez évben a városi legelőre bocsátani.

Az említett hivataloknál való jelentkezésre a f. évi április hó 18, 19, 20, 21, 22, 23 és 25. napját tűzzük ki.

Ezen határidőn túl a jelentkezések nem fogadtnak el.

A jelentkezések alkalmával lesznek kiállítandók a kötelezőnyek a legeltetési és pásztor díjaknak ama fele részére nézve, amelyeknek kifizetése nem a legelőre bocsátás előtt, hanem a f. évi augusztus hó 30-ig történhetik.

A legelőre bocsátás napja később fog kitűzteni.

Arad, szab. kir. város mezőgazdasági bizottságának 1903. évi április hó 18-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán neml bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó neml bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Reg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alant jelzett címre, s honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol magyarul, mire a kitartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek.

4214

? Miért ?

nevezik

Gaedicke

bankházát a legnagyobb

Szerencse-gyűjtődének ?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki

Mert ott a 602.000 kor. jutalmat

Mert ott 3-szor a 400.000 „ főnyereményt

Mert ott 3-szor a 100.000 „ „

Mert ott 1-szer a 70.000 „ „

Mert ott 4-szer a 60.000 „ „

Mert ott 3-szor a 30.000 „ „

Mert ott 5-ször a 25.000 „ „

Mert ott 10-szer a 20.000 „ „

nyerték és —

Mert más gyűjtőde hasonló eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-ik magyar kir. szab. osztályosorsjáték május 17. és 18-án megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

$\frac{1}{12}$ $\frac{1}{6}$ $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{1.50}$ sorsjegyeket koronáért rendelni

Gaedicke fi. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtője

Budapest, Kossuth-Lajos-utca II. szám.

Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegyek postadíjmentes átutalhatása céljából kívánatra szívesen szolgálunk.

3440

Levágandó rendelőlevél.

GAEDICKE A. urnak

BUDAPEST.

Sziveskedjék ezimre I. osztályu eredeti Magyar kir. szab. osztályosorsjegyet a hivatalos tárvvel együtt küldeni.

Az ellenérték: korona utánvételezendő postautalványon küldöm.

Pontos cím

Név
Állás
Lakhely
Utolsó posta

A nem kívánt módosításokért felelős

Papp Samu

műkertész,
a Kertészeti Közlöny szerkesztője.

Elvállal kisebb nagyobb kertek berendezését vagy újja alakítását és további kezelését

Készít a legújabb párisi divat szerint 616 virágokból csokrokat, koszorukat és mindenféle disztárgyakat. Mérsékelt árakért. 1210
Arad, Török Gábor-utca 20.

7487—1904.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi minisztériumnak 36702—1904. szám alatt kelt rendelete nyomán ezenel közhírré tesszük, hogy a földmívelési m. kir. állami méhészeti gazdaságában az 1904. év folyamán nyolcz időszakos méhészeti tanfolyam tartatik a következő beosztás mellett: május 1—21 ig és május 25. június 14-ig földmívelés kisgazdák, június 18—30 ig lelkészek, július 1—21-ig és július 24. augusztus 18 ig néptanítók augusztus 18—31 ig nők, végre szeptember 3—16-ig és szeptember 17—30-ig erdőőrök számára.

Céljuk ezen tanfolyamnak, hogy az azokon résztvevők a méhésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptároknak és a méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Mindegyik tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezen kívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják a m. kir. államvasutnak a távolsági forgalom 7—16 vonalszakasza között levő valamelyik állomásról jönnek a személy és vegyes vonatok III. kocsiosztályában érvényes féláru menetjegy váltására jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszautazás költségével együtt a tanfolyamról való eltávozásakor fog megtéríteni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyegjeggyel ellátott folyamodványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kéreimezik a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címezve, feleltes hatóságuk útján, a földmívelés és más foglalkozásuk pedig községük előjáróságának ajánlásával ellátva az illető tanfolyam kezdete előtt legalább husz nappal nyujtsák be.

Arad, 1904. évi április hó 9-én.

A városi tanács.

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utáztatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen PAGLIANO GIROLAMO tanár aláírása látható.

vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.
Raktár: Gutori Földes Kelemennél.

Elefántcsont
Név-
jegyek
kaphatók
Aradi Nyomda
Rtársaságnál

Feltűnő újdonság!
DELICE Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szívhát.
legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minden különös előképzettség nélkül havonként teljesen költségmentesen.

Tessék ajánlatot küldeni Konstant. Eisele névre Stuttgart Ludwíg-strasse 56. „E. 87“ jelige alatt. 500

Az érdekelt malom, gyár, bánya és cséplőgépek tulajdonosai figyelmébe ajánljuk a legújabb 73.595/1903. IV. b) számú miniszteri rendeletnek teljesen megfelelő leg berendezett és kiállított

mentőszekrényeinket

melyeknek készletben léte a gyár és gépvizsgálatoknál szigorúan megkívántatik.

Fenti mentőszekrények kiegészítésére szolgáló egyes kellékek külön is kaphatók.

Vojtek és Weisz.

drogueria és parfumeria nagykereskedésében

ARADON.

Bérbe adjuk

f. é. május hó 1-jére a Magyar-Pécskán főut 33. sz. alatti

üzlethelyiség,

nagy lakás és melléképületeket magában foglaló

házunkat,

melyet jelenleg Iritz F. Frigyes utóda cég lakja.

Lippai serfőző főraktára

Arad, Salacz-utca 5. Telefon 337. 1227

LEGKÜNBŐBB MINŐSÉGŰ
CHIFFONOK
ASZTÁLNEMŰEK
KÁVES KESZLETEK
TORÓLKOZÓK
TORLO RUHÁK
ZSEBKENDŐK
ROSENBLÜH H. ES TSA.

Paplanok a legjobb kivitelben. Fegyházban kötött legtartósabb hártyák.

Férfi és női
Szőnyegmaradékok
olcsó árakon.

Szőnyeg,

köztük olyanok, melyek tűzkárunknál mint kévéssé sérültek liquidáltak.

Férfi és női
Szőnyegmaradékok
olcsó árakon.

I-ső rendű Axminster plüsch szőnyeg

250/350 mtr. 36 forint, ugyszintén a még raktáron lévő sérült angol vásznak, cretonok és battisztok.

Kész mosó

blouzok

mg a készlet tart fél áron, mivel e eziket többet nem tartjuk.

Óriási választékban
színes női hártyák
árakban látható.

Nagy választékban
Férfi és női ruhák
olcsó árakon.

Vászon maradékok olcsó árakon. Fehér hímzés maradékok fél áron.

CERNAVASZON
ES
FEHERNEMŰ
OSZTÁLYUNK
CSAK IS A
LEGJOBB
GYARTMÁNYOK.
EREDETI
GYÁRI ÁRAK.
ROSENBLÜH H. ES TSA.

Himzés Finom himzéssel foglalkozó elsősor-
gu svájci gyár keres szorgalmas
és tevékeny **képviselő-**
nőt. Az árut bérmentesen és vámmentesen küldi. Árak
magyar értékben. Jelentkezhetni Zs. G. 591. jelige alatt Ru-
dolf Mosse cégnél St. Gallen (Schweiz). 3498

Egy csoda hangszer!
U! **a Trombino.**

Tanulás és hangjegy ismeret nélkül azonnal
játékos mindenki rajta a legszebb dalokat,
tánczdarabokat, indulókat, u. m.: Sackingeni trombitás,
Sel nicht böcs, Beim Souper, Radecky induló stb. és még
200 más kiváló zenedarabot, ezen az újtalálmányu, ki-
tűnő és elegánsan kiállított trombitán az u. n.

„Trombino“-n.

A Trombino a jelenkor legszenzációsabb találmánya és
mindenütt nagy feltűnést kelt, különösen akkor, ha valaki egy társaságban egyszerre
csak mint kürtművész lép fel, holott az illetőnek ezen tehetségéről azelőtt senki tu-
domással nem bírt. Minden dal tanulás, fáradság és erőlködés nélkül azonnal játszha-
tó, csak a megfelelő hangjegy szalagot kell beilleszteni. **Pompás zene, szép és
erőteljes hangokkal.** Mulatságoknál, társaságokban vagy otthon, a legszebb szó-
rakozás. Kerekpár-, kocs- vagy gyalog-kirándulásoknál, csolnakázásnál a legmulatta-
több kísérő. Tánczhoz vagy énekkísérezetbe kiválóan alkalmas. A Trombino gazdag
tartalmu daljegyzékkel együtt, melyben könnyen megérthető magyarázat is van:
I. minőség finom nicketezéssel 9 dallal 3 irt 50 kr. II. minőség finom nicketezéssel
18 dallal 6 irt 50 kr. Dal-lemezek az I. minőséghez darabonként 30 kr., a II. mi-
nőséghez 50 kr.

Egyedüli szétküldési hely utánvétellel 242

KERTÉSZ HENRIK, Bécs, I. Fleischmarkt 18—976.

ALAPITOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 73

ALAPITOTT 1890.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Kellemes ízű, friss, fehér

Hajós-féle

Csukamájolaj

ára egy üvegnek 2 korona.

Cséplőgép-, nagyobb műhely-, gyár- és malom-tulajdonosok
figyelmébe!

A 73.595—IV. b) 1903. sz. nagyméltóságú m. kir. belügy-
miniszteri körrendeletnek szigorúan megfelelő, tökéletesen fel-
szerelt és kiállított 102

Mentőszekrény

jól záró kemény faszekrényben legolcsóbb ár mellett kapható.

Fontos tudnivaló tüdőbetegeknek!!

A törvénye-
sen védett **„Sylol“** az egyedüli szer, mely minden-
féle légzőszervi bajoknál rand-
kívüli jó hatással bír. Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti. A
testsúlyt gyarapítja. Heptikás embereknek valóságos megváltója.
Ára egy üvegnek 3 korona.

Kapható az egyedüli feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Globus-
tisztító kivonat

3490

jobban tisztít, mint bármely fémtisztítószer.

Gégnér János

épület-, butor és portál asztalos
Aradon, Angyal-utca 21. sz.

Elvállal minden az épület-, bu-
tor és portál asztalos szakmába
vágó uj és javítási munkákat u. m.
épület munkákat-, üzleti-, szoba és
konyha berendezéseket, továbbá por-
tálok fülállítást jutányos árak és
pontos kivitelben. Tervrajzok díj-
mentesen készítenek. 1123

Divatos
női ruhák
készen vagy rendelésre
legolcsóbban

Tököly-téren,
1146
Prolich üzlete mellett
készülnek.

Figyelem!

Megérkeztek színes

bőr-különlegességek
dus választékban minden színben.
shevreaux, bokszt és bagaria bő-
rökben.

Seelinger M. Andor

uri és női mintaczipészete 627

Arad, Szabadság-tér 4.

Városi és megyei telefon 115.

Azonnal elfoglalható
Kiadó lakás!

József főherceg-ut 12. sz.

házunkban

5 szobás lakás

modern berendezéssel, fürdő-
szobával és kitűnő mellékhe-
lyiségekkel

kiadó.

Bővebb felvilágosítást József
főherceg ut 12. sz. földszinti
irodánk nyújt. 1222

Fodor és Reisinger.

475—1904. II. szám.

Hirdetmény.

Aradvármegye alispánjának 1904. évi április hó 3-án
5371—1904. szám alatt kelt intézvénye alapján a pécskai,
kurticsi-, ujszent-annai-, pankotai-, borosjenői-, kishajói- és
eleki vasuti állomásokhoz vezető összesen 9603.20 fm. hosszú
törvényhatósági közutak félkoczká és ciklops kőburkolattal való
kiepítésének biztosítása céljából az 1904. évi május hó 14-ik
napjának délelőtt 10 és 1/2 órájára a vármegyei székház kis-
termében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi mun-
kálathoz végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánla-
taikat az ajánlati költségvetéssel együtt az alkalmazandó kö-
mintájával a kitűzött nap d. e. 10 órájáig az aradi kir. ál-
lamépítészeti hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni,
mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt az ajánlati
költségvetés végösszege 5%-ának megfelelő bántópenznek az
aradi m. kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári
nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet
és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hiva-
tálnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.
Kelt Aradon, 1904. évi április hó 18-án.

1225

M. kir. államépítészeti hivatal.

Keller,
kir. főmérnök.

A k i n e k

Ismeretség híján

háztársa,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége**A k i**

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy**A k i**

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,**A k i**mindeneket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;**A k i**valamely állást betölteni kíván: legbisto-
sabbban érte, ha az**„ARADI KOZLONY“
kis hirdetési**

rovatát használja.

Figyelem!Nem szükséges pénz szép uri és
női szövetekért! Elfogadok min-
dennemű árukat ellenszámlába.
Mintákat kívánatra küld: Tuch
geschäft Rehwald Wien II/8. 1171**Ügyes elárusító,**ki a szabóságban jártas, egy hely-
beli női divat üzletben felvétetik.
Czím a kiadóhivatalban. 1207**Élénk forgalmu**korlátlan itaiméréssel egybekötött
vidéki jó üzlet eladó vagy bérbe-
adó. Ajánlatokat kérek „Élénk üz-
let” czimre a kiadóhivatalba. 1224**Nagymennyiségű Maculatura**eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.**Wesselényi-utca 21. sz.**alatt 3 utcái szoba, konyha, külön
pincze és padlás május 1-ére kiadó.
1214**Megvételre keresek**készpénzért keveset használt 6
vagy 8 as cséplőgarnitúrát. Aján-
latot kérek leírással Arad pósta-
fiók 56. 1228

Országsszerite ismert

vizsgalapjainkból100 drb 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint ke-
resztökötés tokban küldve, a gyűrődés
ellen védve. 100-750 drbig a bérmentesi-
tásra 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.**Ingusz I. és Fia**
kiadóhivatala Arad.**Alkalmi bevásárlási forrás.****DEUTSCH IZIDOR**

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

**Arany-, ezüst- és zálogjegyek
megvételnek.** 1078**Klein Ignác**

gépharisnya kötődeje

Aradon, Lázár Vilmos-utcaFöldes palotában (Fleisher-féle butorgyár-
ral szemben.)Felhívom a n. é. közönség fi-
gyelmét jól felszerelt**gépharisnya kötődémre,**melyet Aradon eddig még nem léte-
zett gépekkel rendeztem be.Elvállalok mindennemű új ha-
risnyák kötését és fejelését u. m.
keztük, kamaslik, alsószyoknyák és
alsóingek és minden kötőde szak-
mába vágó új és javítási munká-
kat jutányos árak mellett. 1112**T. cz.**Van szerencsém szives tudomására
hozni, hogy**Aradon, Magyar-utca 4. sz. alatt**

057

uri és női czipész-üzletetnyitottam. — Raktáron tartok mindennemű
saját műhelyemben készült **uri, női és
gyermek készcipőket** jutányos árak-
ban. Mérték szerinti megrendelések 24
óra alatt elkészíttetnek.Hivatkozva arra, hogy ugy helyben,
mint a fővárosban elsőrendű üzletekben
voltam alkalmazva, azon reményben va-
gyok, hogy munkámmal tisztelt vevőim
bizalmát megnyerni fogom.

Szives támogatást kérve

tisztelettel

Brecska Károly,

uri és női czipész.

1045

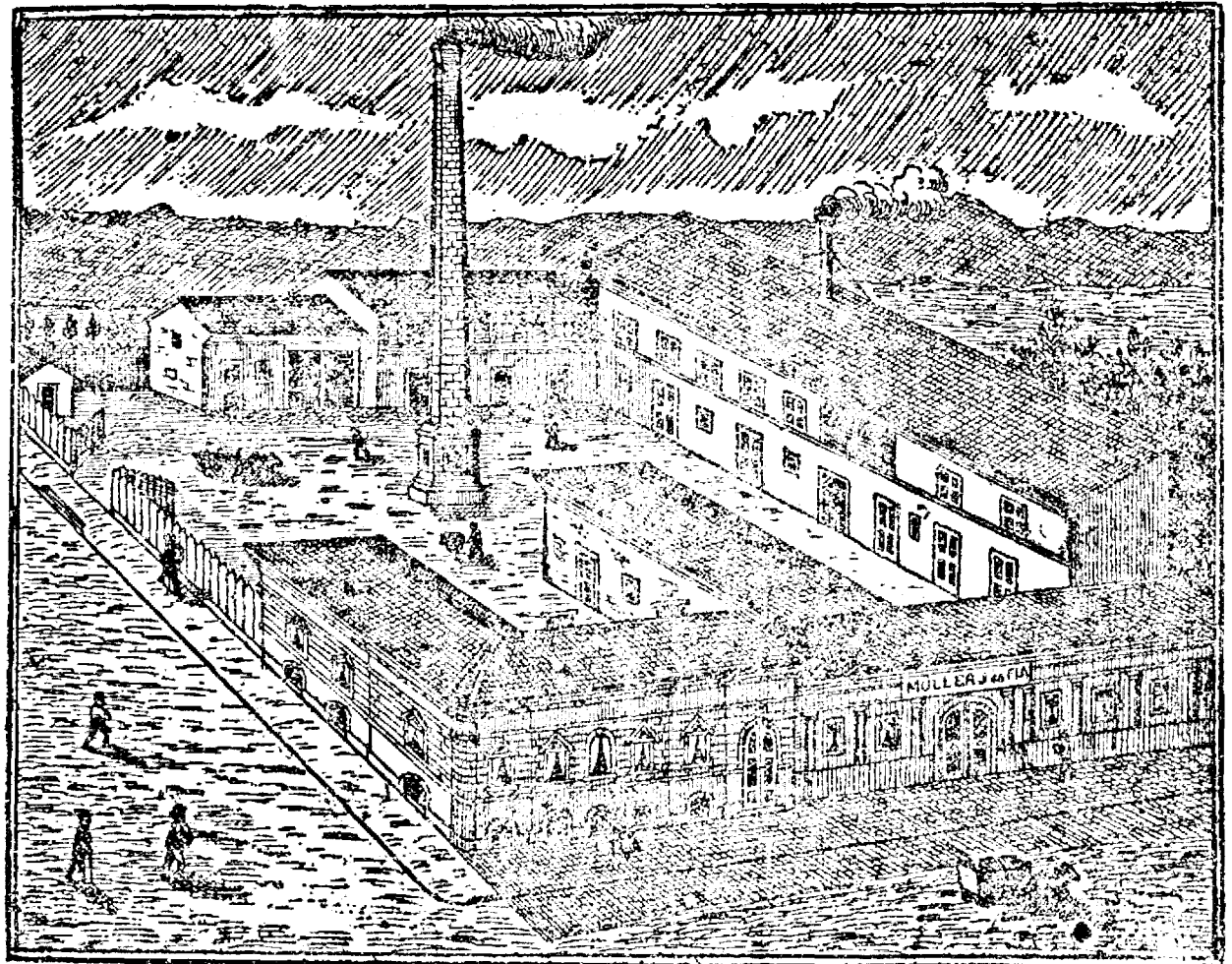
Van szerencsém a nagyérdemű
hölgyközönség b. tudomására hozni,
hogy bécsi és külföldi bevásárlási
utamról hazaérkeztem és a legele-
gánsabb**tavaszi és nyári
virág-, cheth és tül-
kalapok**a legnagyobb választékban kapha-
tók, melyek a legkényesebb igény-
eknek is megfelelnek.

Gyászkalapok mindig raktáron vannak.

Javításokat elfogadok.Kalapdiszkek fátyolok és meny-
asszonyi koszorok dus választéka.A nagyérdemű közönség szives
pártfogását kéri 726**Madmoiselle Serah**

(Löwenberg S.)

Andrássy tér 20. sz.

Délmagyarország legnagyobb gőzerőre berendezett vegytisztító és kelme festő gyára.Van szerencsénk a n. é. kö-
zönség becses tudomására hozni,
miserint a**József főherceg-ut 11. sz. a.**különösen az e városnegyedben
lévő közönség kényelmére**műselyemfestő és vegytisztító
fiók-intézetet nyitottunk,**hol gőzerőre berendezett, ki-
tűnő bírsóvnek örvendő gyá-
runkra hivatkozva, elfogadtat-
nak ugy vegytisztításra, mint
festésre mindennemű férfi-, női-
és gyermek ruhák, feöltők és
télikabátok (egészben, minden
bontás nélkül), továbbá minden-
nemű különlegességek, himző-
sek, csipkék, takarók, szőnye-
gek, teljes szalon garnitúrák,
butor-szövetek, glage keztük,
nyakkendők stb.**Tunis és csipke-függő-
nyök** gondosan tisztítatnak és
minden divatszínre festetnek,
tisztítás és festés után ráma
nélkül feszítetnek (spanoltatnak)
tehát a szélek kizakadása tel-
jesen ki van zárva és új kinézést
nyernek.Czégünkét a nagyközönség
b. pártfogásába ajánlva,

kiváló tisztelettel

M Ü L L E R J. E S. F I A.

Gyár: Halász-utca 29-30.

1002

Üzletek Aradon: Asztalos Sándor-utca 2-3. szám.
Forray-utca 4. és József főherceg-ut 11. szám.